

Mako Kumwimp Kwapwe Kare Kar Mekia Akwapnámp Kar

Makomp e te Jon Mak. Mao te Jisaso éréképá yarak i konámp éntér-sámpramp arop ankwap mono. Maomp taun kare te Jerusalem.

Pol ntia Barnabas yarakria kourmteouráp aropan Jisasomp kar farákáp nepo, Mak am arop yaworan yaewourimpon.

Jisaso pok tenánko, wakmwaek 35 yopwar ni-amp arake fek, Mak te Rom aropan Jisaso kwapwe kare yarakimpan mérenkria mámá kar má kumwimpon.

Rom mekamp arop fárákap te kárákáre kor ankank kwapweantá kikiank napo, Mako man sérrá, ‘Jisas te Kwaromp kárákáre yénképnámp ankank yorororia, kárákáre fek tére námpon’rá kumwimpon.

Ént mek nérrá kák konámp Jono farákápámp kar

¹ Mámá kar mámáte Kwaromp Táráp Jisas Kraisoimp Kwapwe Kare Karono.

² Mámá manénkir korop námp máte profet Aisaia wokwaek kumwimp niampon. Kwaro arakrá sér:

“Wawenke! Ono onomp kar farákáp naenámp arop ankárankamp sám-p-kérép nanko, manénkir mao akwapeaka waráp por mwae kup yoroano.

³ Arop yak mo apár meknámp kar ankwap

tékén arakrá sér:

‘Tokwae Karampor mwae kup yoroenke!

Mao akwap naenámp mwae kup fwapok-wapenke!’ ” ☆

⁴ Kwaró séri námpnám taknám Jon ént mek éné i konám arop mao te arop yak monám apár mek akwapea maok, mao kounteouráp aropan kar farákápria sérrá, “Yumo te yiráp kwatae ninik pwararea ént mek nér napo maok, Kwaro yiráp am ninik kwatae tirá épér naenámp.” ☆ ⁵ Aeránko maok, apár Judia mekamp kounteouráp arop ponankor, tá Jerusalem mekamp kounteouráp arop ponankor Jononámpok tukupea náráp kwatae ninik am farákáp napo maok, Jono am fárákan ént Jordan mek nérrá kák.

⁶ Jon te kamel pwae fek yoroinap waempyam yirimpea maok, fir yipi fekamp sépér fáká. Aea maok, mao te takár ntia yao pwae mekamp éntu éntan fárimpon. ⁷ Aeria maok, mao kar arakrá farákáp: “Arop ankárank onomp wakmwae k-rop nám te maomp kárákáre onomp kárákáreran kwe-pwar námpon. Ono te apárok kánanke kare yak nampara, ono maomp wonae fik kwaráp torokompria maomp su fekamp paok aokorop nanamp * pourou mono. ⁸ Ono te yumwan ént fek nérrá kák nampono. Mao te yumwan Yiki Kor Spirit fek nérrá kák naenámpon.” ☆

*Jono Jisasén ént mek anámpámp kar
Matyu 3:13-17; 4:1-11; Luk 3:21-22; 4:1-13*

☆ **1:3:** Ais 40:3; Mal 3:1; Lu 7:27 ☆ **1:4:** Lu 1:77; Ap 13:34

* **1:7:** Matyu 11:3 fekamp kar fi nkeampo. ☆ **1:8:** Ap 1:5

⁹ Am ke fek táman maok, Jisas apár Galili mekamp Nasaret meknámp korop náńko, Jono man ént Jordan mek anámpámp. ¹⁰ Aeanáńko maok, ént meknámp forokor tará aokrá kárák fek fokop náńko, koupour kar narek yámar me kikir akwap náńko, nke náńko maok, Yiki Kor Spirit ant yuri niampao maonámpok ék. ☆ ¹¹ Aenko maok, yámar meknámp arop kar niamp wumwiria sérrá, “Amo te onokump táráp kare ara, ono amwan warákár tokwae nampon. Amo kwapwe kare ninik nap te, ono yonkwae kárámp nampono.” ☆

Satano Jisasén poupwekámp kar

¹² Aenko am ke fek táman, Yiki Kor Spiritao Jisasén kwar saráp mek sámp-kérép. ¹³ Aenko maok, mao am kwar saráp mek am mek 40 yámar yakáńko maok, tá Satano koropea man poupwekámp. Mao yao pwae mekamp firént yakáńko maok, ensel fákáre man yaewouriapon. ☆

*Jisaso Galili meknámpia térerá akwapámp kar
Matyu 4:13-22; Luk 5:1-11*

¹⁴ King Herot Jonén fákapá papáńko maok, Jisas distrik Galili mek koropeaka Kwaromp Kwapwe Kare Kar farákáprá yárákimp. ¹⁵ Mao sérrá, “Kwaro sérimp ke te oukoumwan te wae korop námpon. Kwaromp firáp taokeyak naenámp te wae wonae fik korop námpon. Yumo kwatae ninik pwarará Kwapwe Kare Kar má wawiaka, karenorá mérenke!” ☆

☆ **1:10:** Jo 1:32 ☆ **1:11:** Sng 2:7 ☆ **1:13:** Hi 4:15 ☆ **1:15:** Mt 3:2

Jisaso arop yiaworaopweran sérianángo, énéngi tukupap kar

Matyu 4:18-22

¹⁶ Jisaso ént aokore Galili firi pokria nke nángo maok, Saimon ntiaka Andru mwearao ént aokore mek umben sirarrá yak. Am arop yawor te éntékam tirá am fek mani sámp konepon. ¹⁷ Aepo maok, Jisas am arop yaworan sérrá, “Yumo te onomp wakmwaek koropenke! Ono yumwan Kwaronámpok arop éréképá korop konap yénkép nanampono.” ¹⁸ Aerángo maok, am arop yaworao kor koupour kar umben fekamp tére pwarará maomp wakmwaek akwap. ✧ ¹⁹ Takia tukup tae morokria nke nángo maok, Sebedimp tárápyar Jems ntiaka Jon mwearao kor bot mek yakrá umben aompoprá fwapokwaprá yak. ²⁰ Aepo maok, Jisaso wumwi nángo, am arop yaworao kor naropwar Sebedi ntia tére konap arop mént bot mek yakáp napo maok pwarará, am arop yawor Jisasén éntér paprá akwap.

Jisaso arop ankwapamp pouroukamp kwatae-arop yérépemp kar

Luk 4:31-37

²¹ Aea maok, am fárákapao taun Kaperneam mek tukupea maok, Sabat yae fek Juda firamp lotu nap mek youmpea maok, Jisas koumteouráp aropan kar farákáp. ²² Aenko maok, am fárákapao kor maomp kar wariaka kokorokor. Mao te Kwaromp lo yénkrá farákáp konap arop fárákapamp kar farákáp niamp mono, ankár mér tokwaeráp

✧ **1:18:** Mt 19:27

aropamp kar kárákáre niamp fek am fárákapan yénkrá farákáp námpon. ☆

²³ Am ke fek táman am fárákapamp lotu nap mek koropnámp arop ankwap, maomp pourouk kwatae-aropao noumpoukoupá yaknámp Jisasén tékén wumwi kar fek sérrá, ²⁴ “Nasaret mekamp Jisas, amo yinan te apae naeria nape? Ae te amo yinan kwatae pap naeria korop rape? Ono te wae mér nampon: Amo te Kwaromp yiki kare aropono.” ☆ ²⁵ Aeránko maok, Jisas am kwatae-aropan yoporia sérrá, “Amo kari kwapono. Am arop pwarará akwapae!” ²⁶ Aeránko maok, am kwatae-arop am aropamp pourouk noumpoukoupá yakeanámp te pu yae youria fépén tok-waea pwarará worokor pik. ²⁷ Aenánko maok, kounteouráp arop ponankor kour me woukouria maok, am fárákapao námoku támao sérarrá, “Máte apaenono? Máte kar wourékamono! Mámá arop maté kárákáre kourono! Aenámpara, mao am kwatae-aropan kar sénánko, am fárákapao maomp kar wawi konapono!” ²⁸ Aenánko maok, maoinámp kar Galili mekamp arop fi am ponankor am kar koupour yáarak nánko wawia pwi napon.

Jisaso Pitamp yupuramp éntupwar touwe fwapi papámp kar

Matyu 8:14-17; Luk 4:38-41

²⁹ Am fákárerao lotu nap meknámp youmpea ek tukup. Tukupea maok, koupour Saimon ntiaka Andrump nap mek yoump. Tá Jems ntiaka Jon méntér akwap. ³⁰ Aeapo maok, Saimonomp

yupuramp éntupwar kákánar fek pourou touwe fokornámp touwe sámpea amp. Aenko maok, koupour Jisasén ‘Touwean’rá sér. ³¹ Aeapo maok, Jisaso maonámpok youmpea man yaek sámpea papáanko maok, am pourou touwe fokornámp touwe am worokor pikáanko maok, mao fárámpea am fárákapao fár mwanap fir yankapámpon.

Jisaso kápae kare touwenap arop fwaprá kákámp kar

Matyu 8:16-17; Luk 4:40-41

³² Takia maok, kumuran yámar porokor náanko, † ankwap fárákap touwenap arop éréképeaka maonámpok korop. Aeria maok, kounteouráp aropan kwatae-arop noumpoukoupea yaknámp fárákapan kor éréképá korop. ☆ ³³ Aeria maok, am taun mekamp kounteouráp arop ponankor koropeaka am nap topok koupoukour. ³⁴ Aeapo maok, Jisaso kounteouráp arop kápae kare nkwakwe make touwe sámpá yakáp napan fwapokwap. Aeria maok, am fárákapamp pouroukamp kwatae-arop kápae kare yéréperá kérép. Aemantá maok, am kwatae-aropao kor mao te wanonorá mérapantá maok, mao am fárákapan ‘Kar sérari kwapono’ ria maok, fou e séri pwar. ☆

† **1:32:** Yámar porokor námp fek, Sabat yae pwar námpara, (Ves 21 fek nkeae.) kounteouráp arop fwap panek mwaek paokop mwanapon. Ae mwanapara, arop ankwap fárákap náráp touwenap arop fákáreran éréképea Jisasnámpok tukup napon. “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fekamp kware 72 fek nkeae. ☆ **1:32:** Mt 4:24

☆ **1:34:** Mk 3:11-12; Ap 16:17-18

Jisas apár Galili mek térerá yáraknámp kar

Luk 4:42-44

³⁵ Koumounek kar oukoumwan kirikip yak námp mek, Jisas fárámpeaka oukur tará apárok arop yak mo nap fek akwapea námoku mwar am fek yakrá Kwarén kar toropwap. ✧ ³⁶ Aenáńko maok, tá wakmwaek Saimon ntia maomp ankwapyaenáp fárákap tukupea Jisasén nke. ³⁷ Am fárákap man nkea maok, sérrá, “Ponankor koumteouráp arop amwan oupourouk nape.” ³⁸ Aerapo maok, mao am fárákapán sérrá, “Ae te wampweno. Nomo wonae fik mwaekamp némp-némp paokoprá tukup mwaro. Ono am fárákapán kor kar farákáp nanampria am táman ono korop nampono.” ³⁹ Aea maok, mao am apár Galili mekamp ponankor némpoukmwaek yárakria maok, am arop firamp lotu nap mek am fárákapán kar farákáprá yarak. Aeria maok, kwatae-arop yéréperá kérépámp. ✧

Jisas lepra touweráp aropan fwapi papámp kar

Matyu 8:1-4; Luk 5:12-16

⁴⁰ Aenko maok, lepra arop ankárankamp maonámpok koropea maok, kwaráp torokompria man koupoute kar sérrá, “Jisas, amo tak naeria nap kwamp te, onan fwapi pap napo, onomp pourou fwap yiki kukur naenámp.” ⁴¹ Aeránko maok, Jisasó man aropompria maok, maonámpok nárakarrá maomp pourouk yae papria sérrá, “Onomp ninik te waráp touwe wae pwar náńko, amo fwapi yakae.” ⁴² Aeránko maok, am fek táman am lepra touwe wae pwar náńko, mao wae

kwapwe kare yak. ⁴³⁻⁴⁴ Jisaso man kar kárákáre fek arakrá sér, “Amo te māmá ankank waráp pourouk korop námp máte, arop ankwapan séri kwapono. Amo akwapea prisén waráp pourou yénképria maok, Moseso sérimpnám waráp lepra touwe fwapnám ofa sánkampo. Aenapo maok, arop nkea waráp touwe wae pwar námp mér mwanapono.” Aerá séria pwarará, man sámp-kérép. ☆ ⁴⁵ Aerá séránko, akwapámpao maok, koumteouráp aropan am kar farákápria maok, kápae kare némpoukmwaek farákáp. Aemantá maok, Jisaso kor, taun mek akwap nanko, koumteouráp arop kápae kare námwan koropá ikirantánoria akwap mo. Mao te ankár am arop yak mo nap fek am fek saráp yak nángo maok, koumteouráp arop némp-némp ponankor maonámpok korop. ☆

2

Jisaso arop ankwap pu yae surumpwi tanknám fwapi papám kar

¹ Aea maok, ankwap kumuruk Jisas warko taun Kaperneam mek arákarrá akwapeaka, nap mek yak. Aenánko maok, koumteouráp aropao, mao nap mek yakánrá sénap kar wa. ² Aeria maok, kápae kare koumteouráp arop koropea nap mek néntépapo, am nap te wae fákapánko maok, táte ménki fekmwaek kor népe yak mo. Aenánko maok, mao am fárákapan kar farákáp. ³ Aenánko maok, arop ankwap maomp kour ponankor surumpwi yaknám, arop yiaworaopwerao sunkwiar mek

papea Jisasnámпок sankorop. ⁴ Sankoropea maok, nkeapo am fek te kounteouráp arop néntépa waeapo maok, am Jisasomp wonae fik sayink mwanap pourou mo. Aenámpantá maok, am arop kakapea nap yumuntuk pokea maok, nap oupouroup tenap ankank keakapea am meknámp am arop sunkwiar paok fek tokoropea, yaek fákeyakáprá ér-popwarrá pikia Jisasomp wonae fik pap. ⁵ Aenapo, Jisaso am fárákapao man mérnáp nkea maok, am touwenámp arop táman sérrá, “Táráp e! Ono waráp kwatae ninik te wae sámp-sinampono.” ☆

⁶ Aeránko maok, am nap mek tankápnáp Kwaromp lo yénkrá farákáp konap arop ankwap fárákap náráp ninik mek arakrá ninik, ⁷ “Am arop te apaeritea takrá séri námpon? Mao am kar sénámp te Kwarén ér-pwar námp nie? Arop ankwap ankárankampao kwatae ninik tirá épér naenámp pourou mono. Am te Kwar ankárankao saráp maok tak i konámpono.” ☆

⁸ Aerapo maok, Jisas koupour kar am fárákapamp ninik wae méria maok, arakrá turunk, “Apaeritea yumo takrá ninik naponno?” ⁹ Ono mokoپe kar fwap pwi yaknámp sénanampon? Ae te ono sérrá, ‘Ono waráp kwatae ninik sámp-sitenámp’rá sénamp támao fwap pwi yak námp ni? Tá ono sérrá, ‘Amo fárámprá waráp am fek ampinap ankank sámpea akwapae’rá sénamp támao fwap pwi yak námp nie?’ ¹⁰ Aeno ono nik namp te yumo ankár arakrá mérenkria nampon: Aropamp Táráp Kwaro man, māmá apár fek

☆ 2:5: Lu 7:48 ☆ 2:7: Jop 14:4; Ais 43:25; 1 Jo 1:9

takaeria kárakáre sánkeanánko, am fek mao fwap aropamp kwatae ninik tirá épér naenámpon.” Aerá séri pwarará maok, am kour surumpwi yaknám aropan sérrá, ¹¹ “Ono amwan sér rae: Amo fárámpea waráp ampinap ankank sámpea amokuráp nap mek akwapae!”

¹² Aeránko maok, mao fárámprá am koumteouráp aropao nke nap fek koupour náráp amp i konám ankank sámpea akwap. Aenánko maok, arop ponankor kokorokoria maok, Kwaromp e sakapria arakrá sér, “Wokwaek kar yino te make ankank nke moimpon!” ☆

Jisaso Livain warámpámp kar

Matyu 9:9-13; Luk 5:27-32

¹³ Takia pwarará, Jisaso warko ént aokore yaknám mwae akwap nánko maok, koumteouráp arop kápae kare maonámpok korop napo maok, mao Kwaromp kar am fárákapan fárákáp.

¹⁴ Aea maok, mao akwapea nke nánko, Alfiusomp táráp Livai takis sámp konap nap mek tank. Tank nánko maok, Jisaso man sérrá, “Onomp wakmwaek koropae.” Aeránko maok, mao kor fárámprá maomp wakmwaek akwap.

¹⁵ Wakmwaek Jisaso námoku éréképá yarak i konám arop fákárerént Livaimp nap mek tankáprá fépér. Aenapo maok, kápae kare takis sámp konap arop, tá aropao ‘Kwatae ninikráp arop’rá sér i konap am arop fárákáp Jisas apaeen nke mwaria maomp wakmwaek paokop nap, am ankwap fárákáp énéenki tankáprá fépér. ¹⁶ Tá lo yénkrá fárákáp konap Farisi fákárerao nkeapo

maok, Jisaso takis sámp konap arop, tá kwatae ninikráp arop makia mént tankáprá fépérapo maok, am fárákapao Jisas éréképea yárákinámp fákáreran sérrá, “Mao te apaeritea am takis sámp konap arop ntia kwatae ninikráp aropént tankrá fánámpon?” ☆

¹⁷ Aerapo maok, Jisas wawia mao am fárákapan sérrá, “Touwe fwapnap arop te doktanámpok tukup mo i konapon. Touwenap aropao saráp doktanámpok tukup konapon. Taknámp ono ék namp te, námo yae-párák kare ninikrápao namprá niniknap aropan te mono. Arop námo kwatae ninikrápao namprá niniknap aropan wumwia érékép naeria ék nampono.” ☆

Fir wuri konap kar

Matyu 9:14-17; Luk 5:33-39

¹⁸ Ankwap ke fek Jono éréképá yárák i konámp arop, tá Farisi fákárerao kor Kwarén kar toropwap mwaria fir wuri napo maok, ankwap fárákap ko-ropea Jisasén arakrá turunk, “Jono éréképá yárák i konámp arop fákáre ntia Farisi fákárerao kor Kwarén kar toropwap mwaria te fir wuri konapon. Aeno amo éréképá yárák i konap arop fákárerao fir wuri mo i konap te apaeritea napon?”

¹⁹ Aerapo maok, Jisaso am fárákapan wounáp kar sérrá, “Arop ankárankamp yupu sámp naerianámp oukoumwan yak námp fek te, maomp nouroup fwap fir wuri konap nie? Mono! Am arop yupu sámp naerianámp oukoumwan am nouroup aropént yak námp fek te fir wuri mo i

☆ **2:16:** Mt 11:19; Lu 15:1-2 ☆ **2:17:** Lu 19:10; 1 Ti 1:15

konapono. ☆ 20 Aeno nánkár wakmwaek am yupu sámp naerianámp aropan sámpá tukup tenapo maok, maomp nouroup arop yonkwae touweria fir wuri mwanapono.

21 Arop te wourékam waempyam fákáre sámpeaka waempyam épi me fek paprá aomp mo i konámpon. Táte mao tak nánko te, am waempyam wourékam támao épi waempyaman níkir nánko, warko pearákár tokwae naerámpon. 22 Arop te meme yípi fekamp botol épi mek te wain wourékam * kér mo i konapono. Aeno am mek kérapo te, wainao am meme yípi fekamp botol am te fápárákápi papria wain ént kwarákár naeria námpon. Aeria am wain ntia meme yípi fekamp botol épi te énénkér kwatae akwap neria nepon. Aeno arop te ankár wain wourékam te meme yípi wourékam fekamp botol mek kér i konapono.” ☆

Sabat yae fek tére mo i konap kar

Matyu 12:1-8; Luk 6:1-5

23 Ankwap Sabat fek Jisas ntiaka mént paokop i konap arop wit yoroi tenap yopwaraok tukup. Tukupea maok, Jisasomp fákáre am wit ankwapmwaek fár mwanámpria kánánkápapo maok, ☆ 24 tá Farisi fákáreráo Jisasén sérrá, “Wae! Am te Sabat yae fek kákánk i konap te apaerá tére napono?”

25 Aerapo maok, Jisas am fárákapan sérrá, “Ae te yumo wokwaek Devitoimp kar buk fek yak námp te nke mori kwapono? Ono sénamp te am ke fek

☆ 2:19: Jo 3:29 * 2:22: Matyu 9:16 fekamp kar fi nkeae.

☆ 2:22: Mt 9:16-17; Lu 5:36-39; 1 Ko 10:21; 2 Ko 6:16 ☆ 2:23: Lo 23:25

Devit ntia maomp arop fárákap ankank mo nánko yae-porokwe naponó. ²⁶ Abiatar pris taokeyak konámp arop yaknámp ke fek, Devito Kwaromp Nap mek youmpea, pan Kwaro éntér sinámp mwaek am fek páte nap fária maok, náráp mént koropnap aropan kor ankwapmwaek nénkámpon. Am pan te fouara, pris fákáreao saráp fépér i kona-pan nimpon.” ☆

²⁷ Jisaso am fárákapan ankwap kar sérrá, “Kwar te, Sabat yaeran yaewour naenámpria arop yoro mono. Sabat yae te arop anepér mwanap yaewour naenámpria pap námpon. ☆ ²⁸ Aenámpara, Aropamp Táráp te mao námoku Sabat yaeran kor poukwap námpon.”

3

Sabat yae fek Jisaso yae yonkwaenámp arop fwapi papámp kar

¹ Jisaso warko lotu nap mek yoump nánko maok, arop ankárank yae yonkwae yak námp am mek yak. ² Aenángo maok, am Farisi fárákap támao Jisasén, mao te Mosesomp lo ták-pwararea Sabat yae fek am arop fwapi pap te moko-
pean nkea man kot mwaria yépékrá yakáp. ☆ ³ Aeapo maok, mao am yae ankwapmwaek yonkwae yaknámp aropan sérrá, “Amo koropae!” Aenángo am arop te koropea kuk fokopeyak. ⁴ Aenko maok, mao am fákáreran sér, “Lo te nomo tére mo i konámp sabat yae fek ‘Apaenk’rá sénámpon? Ae te nomo arop ankwapan yaewour mwanámp ni, ankwapan kwatae pap mwanámp nie? Ae te

nomo te arop yaewour nánko yiki yak naenámp ni, porokwapá pap mwanámp nie?” Aerá sénánko maok, am fárákapao kor kar sér mo. ⁵ Aeapo maok, Jisaso fokopeyakrá énounkouprá yakea am fárákap te aropan yonkwae touwe mono, loan saráp ninik kárákáre napo, am táman nkea yopor yonkwae pwarámpao maok, yonkwae touwe méntér. Aeria maok, Jisaso am yae yonkwaenámp aropan sérrá, “Waráp yae kor ékékérae.” Aeránko maok, mao yae ékékéránko maok, maomp yae warko fwap. ☆ ⁶ Aenánko maok, táte Farisi fákáre koupour ferámp rá lotu nap pwarará tukupea Herotomp arop fákárerént tapokwapea Jisasén farop mwanámpria kar sérar. ☆

Kápa kare kounteouráp arop ént aokore fik koupoukourap kar

⁷ Jisas námoku éréképá yarak i konámp aropént am taun pwarará ént aokore Galili fik tukupapo maok, kounteouráp aropao kor méntér tukup. ⁸ Am arop fi te distrik Galili mekamp, tá distrik Judia mekamp, tá taun Jerusalem mekamp, distrik Idumea mekamp, ént Jordan nkwanwaek fi mwaekamp, tá taun Tair ntiaka Saidon mek mwaekamp arop fi kápa kare támao Jisaso térenámp kar wawia maok, maonámpok korop. ⁹ Aeapo maok, Jisaso námoku éréképá yarak i konámp aropan sérrá, “Arop kápa kare koropea onan íkir mwanape. Ae mwarea napara, yumo onompor bot sankoropea wonae fik nánapi fákeyakáp napo, ono am mek korokwap nanampono.” ¹⁰ Am te wokwaek kápa kare

koumteouráp aropan touwe fwapokwaprá kák tenámpantá maok, kápae kare arop fi námwan fwapi papanoria maomp pourouk yae pap mwaria koropea maomp wonae fik koupoukour. ¹¹ Aenapo maok, am arop pourouk woukouri yakápnámp kwatae-arop fárákap man nkeria te, kwaráp torokomprá tékén wumwi kar fek ‘Amo te Kwaromp Táráp’rá sér i konapono. ¹² Aenapo, mao am fárákapan ‘Námo te wanonorá séri kwapono’ ria tae fek sér.

Jisaso éntér-sámpramp arop ‘Aposel’ yoroi káknámp kar

Matyu 10:1-4; Luk 6:12-16

¹³ Jisaso am arop ou pwarará námoku mwar faonkwek pokea maok, arop ankwap fárákap maonámpok korop mwanap sénaeria, ponankor wumwi nángo, korop. ¹⁴ Am arop ou mekamp éntér-sámpramp arop nánkárápea ‘Aposel’rá sérianángo, am fárákap méntér yakáp napo, mao te am fárákapan Kwaromp kar farákápenkria tirá kérép, ¹⁵ tá Kwatae-arop tirá kérép mwanap kárákáre nénk nanampria námpon. ☆ ¹⁶ Am éntér-sámpramp aropamp e te ará: Saimonén ankwap e ‘Pita’rá sér. ☆ ¹⁷ Tá Sebedimp táráp Jems ntia maomp nánae Jonén man kor ankwap e ‘Boanerges’ ri pap. Am e fi te ‘Oukuréao párákapnámp niamp arop’rá sénapono. ☆ ¹⁸ Tá Andru ntia Filip, tá Bartolomyu, tá Matyu, tá Tomas ntia Jems Alfiusomp táráp, tá Tadius, tá

☆ 3:15: Lu 9:1 ☆ 3:16: Jo 1:42 ☆ 3:17: Lu 9:54

Saimon te Selot pati * mekamp, ¹⁹ tá Judas Iskariot mao te nánkár Jisasénenkria outiri naenámp aropono.

*Jisas Belsebulént tére námp'rá sénap kar
Matyu 12:22-37; Luk 11:14-23*

²⁰ Jisaso akwapea nap mekánko maok, tá kápae kare kounteouráp arop koropea warko koupoukourapo maok, táte Jisas ntia mao éréképá yáraknámp fárákap mao tankáprá fár mwanap ke te yak mo. ☆ ²¹ Aenko maok, táte námokuráp kar nánaeounáp Jisas takrá tére námp wawia maok, mao te épépérépri kanrá warámp mwaria korop. ☆

²² Lo mérnáp arop Jerusalem meknámp korop. Koropea maok, arakrá sér, “Belsebul Jisasént yak námpon.” Tá “Mao te kwatae-arop poukwap konámp Belsebulomp kárákáre fek am kwatae-arop fákáre yéréperá kérép námpon.” ☆ ²³ Jisaso am fákáreran wonae fik koropenkria maok, mao am fárákapan wounáp kar arakrá sér, “Satan te mokopia Satan yéréperá kérép naenámpon?” ²⁴ Arop ankárankamp firao kuk pirékarea nonopok yorowar nep te, am arop fi fwapi kárákáre yak naenámp pourou mono. ²⁵ Tá ankárankamp nap mekamp aropao yorowaria te, am nap mekamp arop te fwapi tankáp mono. ²⁶ Tá Satan poukeyak námp mekamp ankwap-ankwap fákáre nonopok yorowaria te, am fi pipirikir tukup napo te, mao kor kárákáre yak mono, pwar naerámpon.

* **3:18:** ‘Selot pati’ arop fárákap te Rom firao Juda firan poukwap te monoria kákánk i konap arop fárákapon. ☆ **3:20:** Mk 6:31

☆ **3:21:** Jo 10:20 ☆ **3:22:** Mt 9:34

²⁷ Arop ankárankao kárakáre kor aropamp nap mek ankank pouroukoup naeria te, kwaporok yoump mo i konámp nie? Mao te am taenámp aropanénkir sámpea yarokwapea pátea maok, am aropamp nap mekamp ankank ponankor ti konámpono. ☆

²⁸ Ono te yumwan waeman kare sér rae: Kwar te koumteouráp aropamp ponankor kwatae ninik ntia ponankor wouroump kar sér i konap te fwap tirá épér naenámp. ²⁹ Aeno aropao Yiki Kor Spiritan wouroump sénámp te, Kwar te maomp am wouroump sérinámp kwatae ninik te sámp-sír mono. Oukoumwan, tá nánkár wakmwaek kor am ninik kwatae te ankár taki yaká yak naerámpon.”

³⁰ (Am fárákapao ‘Kwatae-arop man noumpoukoupeyak námp’rá sénapantá, Jisaso makrá sénámpono.) ☆

Jisasomp éntupwar ntia nánaeounáp koropnap kar Matyu 12:46-50; Luk 8:19-21

³¹ Am ke fek táman, Jisasomp éntupwar ntia nánaeounáp Jisasnámpok korop. Koropea ek yakáprá ‘Mao mankano’rá sér. ☆ ³² Aeapo maok, koumteouráp arop kápae kare man ko-sitea tankáprá maok, man arakrá sér, “Amo wawae! Waráp éntupwar ntia waráp nánaeounáp ek yakáprá amwan wumwi nape.” ³³ Aenapo maok, mao am kar pwarokwaprá arakrá sér, “Wa onomp éntupwar ntia onomp nánaenono?” ³⁴ Aeria maok, koumteouráp arop tankáp nap táman yénkrá sérrá maok, “Nkenke! Onomp éntupwar ntiaka

onomp nánaeou tárápu te mámánono. ³⁵ Apane kounteouráp aropao Kwaromp ninikaok yáarak námp te, mao támao maok onomp nánae, tá onomp antáp, tá onomp éntupwarono.” ☆

4

Ankankou épérnap wounáp kar

¹ Jisaso warko ént aokore Galili fik akwapea kounteouráp aropan Kwaromp kar yénkrá farákáp. Aeria maok, kounteouráp arop kápae kare koropea koupoukour napantá maok, mao ént mek tanknámp bot mek pokea tank. Aenángo, ponankor kounteouráp arop am ént fik táman néntép. ² Aeria maok, mao am fárákapan kápae kare wounáp kar farákápria am fárákapan arakrá sér, ³ “Ono kar sénae. Yumo wawenke. Arop ankárankao akwapeaka yopwaraok ankankou yirir. ⁴ Am te épér nángo maok, ou ankwapmwaek pikia mwaeaok tankáp. Aenámp te, antao koropea fépér. ⁵ Tá ankwapmwaek yumwi tokwae ankore mek yak nángo, kwar worare fek yumuntuk yak námp mek piká tank. Aenámp te, am te wae koupour páre kwapwe námpao maok, ⁶ arák yumwi fek tikipeyak nángo, yámar yokwapria, am ankankou páre yonkwae pap nángo, yákáre námpono. ⁷ Tá ankankou ankwapmwaek paok wi ou mek piká tank nángo maok, am paok wi páre támao am páreran woukoupea pap. Aenángo maok, yao ki tank mo. ⁸ Aeno ankankou ankwapmwaek kwar émi kwapwe kare mek pik námp te, kwapwe kare párea tokwaeria maok, wae ki tankria maok,

☆ 3:35: Jo 15:14

ankwap aopwe 30 tank, táte ankwap aopwe 60 tank, tá ankwap aopwe 100 tank.” ⁹ Makrá séri pwarará, Jisaso am fárákan serra, “Arop woupwiráp te má kar má fwapia wa kuno.”

Jisaso wounáprá sénámp kar fi

Matyu 13:10-17; Luk 8:9-10

¹⁰ Wakmwaek Jisas námoku nápar yak. Aenko maok, am arop éntér-sámpramp, tá ankwap fárákap Jisasént yakáp napao kor man wounáp kar táman turunk. ¹¹ Tá mao am fárákan serra, “Kwar te maomp fákáreran taokeyaknámamp mek-wouroumpeyaknámamp kar fi kor yumwan wae yénkép námpono. Aeno am arop kwaporok yakáp nap te, wounáp karan saráp wawi konapono. ☆

¹² Aenapara,

‘Am te wae énounkoupapan maok,
am ankank te ankwap wuri nke mo,
tá kar te wa napan maok,
am fi te fwapia mér mono.

Aenapara, am fárákapao Kwaronámpok tukup napo,

Mao am fárákapamp kwatae ninik
tirá épérantáno.’ ” ☆

Am ankankou wounáprá sénámp kar fi

Matyu 13:18-23; Luk 8:9-15

¹³ Tá Jisaso am fárákan serra, “Yumo mámá wounáp kar te mér mo nap nie? Ae te yumo ponankor ankwap wounáp kar mokopia mér mwanapon? ¹⁴ Am arop ankankou yoro námamp te Kwaromp karan yoro námpon. ¹⁵ Tá kar

mwaeko piká párákap námp te, kounteouráp aropao kar wa napan maok, am ke fek táman Satan koroprá am Kwaromp kar am fárákapamp ninik mek yak námp ti-akwap konámpan sénámpo.

16 Tá kounteouráp arop ankwap fárákap am te ankankou apár yumwi kor táránkápnámp mek pik námp niamp námp te, am fárákapao kar wawia koupour sámpria maok, am táman warákár.

17 Aenapao maok, am fárákapao Kwaromp kar te ninik mek sámpá yak mo. Aenapo, arák mek pik monámp taknámp, wakmwaek arop ankwap fárákapao Kwaromp kar sámpá anámpará paprá, am kounteouráp aropan nkwakwe make kar sénapo, am fárákapao koupour Kwaromp kar pwar napon.

☆ 18 Tá kounteouráp arop ankwap fárákap te ankankou paok wi mek kuk piká tank námp niamp taknámp, am fárákap te kar wa napao maok,

19 tá apárokamp ankankan ninik kápae kare, mani tokwaeantá ninikrá paokopria maok, tá nkwakwe make ankankantá kikiankrá paokoprá, mak napo maok, am ankankao Kwaromp kar oupouri pap.

Taknámp arop te maomp ninik mek te ki tank mono. ☆ 20 Aeno ankankou ankwapmwaek kwar

émi kwapwe mek piká tankria páreanámp te, ki tankria ankwap 30 tank, ankwap 60 tank, ankwap 100 tank. Aenámp te, kounteouráp arop ankwap fárákap kar wawia sámpea niki paokop napan sénámpo.”

*Lam pounkouroupea pap konap wounáp kar
Luk 8:16-18*

²¹ Jisaso ankwap kar am fárákapán sérrá, “Ae te arop lam sámpea korop námp te, baket mek pap konámp nie? Tá kákánar ankore mek pap konámp nie? Mono. Mao te narek kákánar fek pap konámpono. ²² Ponankor ankank mek wouroumpeyak námp, tá oupouroupá pwate nap te, nánkár wakmwaek érik korop naeria námpon. ²³ Arop woupwiráp te mámá kar mámá wa kipo.”

²⁴ Mao am fárákapán warko ankwap kar arakrá sér, “Kar yumo wa nap te fwapiaka ninik kour kipo. Yumo arop ankwapan mokope puri fek nénk nap te, Kwaro yumwan take pourouráp sánkria kánámpár ankwap yumuntuk kák naenámpon. ²⁵ Táte arop Kwaromp kar kárákáre fek niki-samp nángo, Kwaro man warko ninik kwapwe méntér tapokwap naenámpon. Aeno arop am kar sámp-fákeyak mo nángo te, maomp mér kánanke te Kwaro maomp yaekamp pwarokwap naerámpon.”

Ankankou forokor konámp wounáp kar

²⁶ Jisaso warko sérrá, “Kwaro náráp firan taokeyak konámp te arop ankárank ankankou kwar mek épéri pwatea, ²⁷ kumur méntép am arop kumuruk amp i ko, wae fek fárámprá, námokuráp térerá yáak. Aenámpao maok, am ankankou te mokopia párea akwapea tokwae kar naenámpaoeánrá mér mono. ²⁸ Kwar támao arákan wouri sánk nángo, párea téképea, wakmwaek ki tank konámpon. Manénkir te páre pokea, pwae fukarea, tá wakmwaek aopwe tokwaeria me ku mek ki tanka wae konámpon. ²⁹ Tá am ki yápa

nánko, fékér mwanap ke korop nánko. am arop akwapea fékér i konámpon.” ☆

Mastet ouramp wounáp kar

Matyu 13:31-32,34; Luk 13:18-19

³⁰ Jisaso warko arakrá sér, “Nomo Kwaro náráp firáp taokeyak námp te apae niamprá sér mwanámpon? Nomo mokope pourouráp wounáp kar sér mwanámpon? ³¹ Kwaro náráp firáp taokeyak námp te mastet ki kánanke niampon. Am te ankwap yao ki niamp mono. Kánanke kare námpono. Aropao am mastet ki kwar mek yoro i konapon. ³² Arop fárákapao yimp tenapo, pérea poka tokwae karria te, yopwar mekamp ankankan kámákár akwapria yowe tokwaeri akwapránk. Aenánko, ant fákáre fwap am yao yowe néntékép mek koropá taok naenámpon.”

Jisas wounáp kar fek sénámp kar

Matyu 13:34-35

³³ Jisaso kounteouráp aropan kápae kare wounáp kar farákáp námp te, am arop fákáreramp ninik mwanap puri fek farákáp námpon. ³⁴ Am kar kounteouráp aropan farákápámp te érik farákáp mono. Wounáp karan saráp farákáp námpon. Aeria maok, námoku éréképá yarak i konámp arop fárákapao mwar yakáp nap fek saráp am kar fi kor érik farákáp konámpono. ☆

Jisaso sénánko ouwi tokwae pwaranámp kar

Matyu 8:23-27; Luk 8:22-25

³⁵ Takia pwarará am makár táman kumur mek, Jisas mao éréképá yarak i konámp arop fárákapan

arakrá sér, “Nomo te ént aokore fik nkwaamwaek fimwaek yink mwaro.” ³⁶ Aerá séria pwarará maok, koumteouráp arop kápae kare am fek yakáp napo pwarará, Jisasó éréképá yáarak i konámp arop fárákap Jisas am mek tank námp am bot mek kunkuria man warámpea tukup. Aenapo maok, tá ankwap fárákap bot tiaka wakmwaek tukup. ³⁷⁻³⁸ Aenapo maok, Jisas bot mek weaok mwaek tankria maok, pilo fek me tankoritea amp. Aenáńko maok, ouwi tokwae koropria ént bot mek kupur naeria wae. Aenáńko maok, am fákárerao man sérrá, “Tisa, nomo te wae ént mek pik mwanámp niamp námp te, amo yonkwae touwe mo rape?” ³⁹ Aerapo maok, Jisas fárámprá ouwi ntia éntan yopor, “Wae támaono, pwarae!” Aeránko maok, ouwi wae pwaránko, ént wae fwap porokwe fek yak. ⁴⁰ Aenáńko maok, wokwae námoku éréképá yáarak i konámp fákáreran sérrá, “Yumo te apaeritea apáp napon? Apaeritea onan mér mo napon?” ☆ ⁴¹ Aeránko korokoprá paokopria maok, námoku támao sérarrá, “Mámá arop máte wa náńko, ouwi ntia éntan sénánko, maomp kar wa námpon?” ☆

5

Jisaso arop ankárankampamp pourouk kwatae-aropan yérépemp kar

¹ Am fárákapao ént aokore Galili nkwaamwaek fimwaek Gerasa firamp apár mek tukup.

² Tukupria maok, am bot pwarará tukup napo maok, arop ankárank kwatae-arop maomp

pourouk woukoupeyaknámp arop koropea maok, Jisasén kikip. Am arop te arop kák konap fek mwaek yárakia korop. ✧ 3-4 Am arop te man paok fek yarokwapá pap napo kor, fápárákápi sir akwap konámpon. Kápae kare por pu ntiaka yaek sen fek fákup ko pap napo maok, mao te kárakáre korara, pu fákupnámp am sen ntiaka yae-souwe fápárákápi sir konámpono. Ae konámpara, arop man sérémékér mwanap pourou mo napo, arop kák konap péri me fek mwaek amprá yarak i konámpono. 5 Wae fek, tá kumuruk kor ankár arop kák konap fek, tá you tokwae mek saráp apánkrá yarákrá yumwi fek námokuráp pourouk pipirá yarak i konámpon.

6 Ae konámpao nke nánko, Jisas oukoumwan panek korop nánko, mao farakoprá koropea Jisasomp wonae fik kwaráp torokomp. 7-8 Jisaso am kwatae-aropan sérrá, “Amo mámá aropamp pourouk woukoupeyak nap worokor pikae!” Aeránko maok, am kwatae-aropao apápria tékén fépéna waeria maok, “Jisas, Kárakáre Tokwaeráp Kwaromp Táráp e! Amo te onan apae naeria nape? Ono amwan Kwaromp e fek kare kar sér rae: Amo onan kwatae pap kwapon.” ✧

9 Aenánko maok, Jisaso man turunkrá, “Ae te waráp e te apaeno?” Makránko maok, mao man sérrá, “Yino te kápae kare ara, onomp e te ‘Ami’ no.” 10 Aea maok, apáp tirínkria Jisaso námwan aropomp naenámp kar fek sérrá, “Amo te yinan mámá apár má pwarará tukupenkria yérépe kwapon.”

11 Am ke fek kou kápae kare am faonkwe fi

mekmwaek táman yakáprá am fek apwar pwae fépérrá yakáp. ¹² Aeapo maok, am kwatae-arop fákáre támao Jisasén kar tae fek sérrá, “Ae te amo yinan tirá kérép napo, tukupea kou fákáreamp pourouk woukouri yakáp mwaro.” ¹³ Aerapo maok, Jiaso am kwatae-arop fákáre táman “Takenk’rá sénánko maok, am kwatae-arop fákáre támao kor am arop pwatará tukupea, kouamp pourouk woukour. Aenapo maok, am kou fákáreráo kor mánmánria foporakorrá tukupea, yinkri furuk mek am mek pik napo maok, am kou te 2,000ao am ént aokore mek am mek ponankor pikiaa ént fépéria nékér popwarámpia, ponankor surumpwi pwar.

¹⁴ Aeapo maok, kou wun i konap arop te nkea píkimpá tukupea maok, taun mek, tá taun wonae fikamp aropan am kar farákápapo maok, koumteouráp arop am ankank nke mwaria korop. ¹⁵ Am farákapao Jisasnámпок koropea nke napo maok, am kwatae-arop woukoupeyakámp arop te maomp ninik wae fwapria maok, oukoumwan waempyam kámpea tank. Aenko maok, koumteouráp arop te táman nkeaka apáp tirink. ¹⁶ Am arop farákapao am arop pourouk kwatae-arop yakámp, oukoumwan fwap tank námp, táte kou fákáreaoi nap nkenap arop farákap támao am koropnap arop farákapan am kar farákáp. ¹⁷ Aeapo maok, koumteouráp aropao Jisasén tékén sérrá, “Amo mapek te yak kwapono! Amo ankár ankwap apárok akwapae!”

¹⁸ Aerapo maok, Jisas bot mek koropwap nánko maok, am kwatae-arop maomp pourouk

woukoupeyakámp aropao kor kárákáre fek Jisasén sérrá, “Ono te ankár amont akwap nae kar nampono?” ¹⁹ Aeránko maok, Jisaso monoria man sérrá, “Amo te amokuráp némpouk akwapea waráp némpouk amp aropan Tokwae Karao amwan aropompria yaewourinámp kar farákápae.” ²⁰ Aeránko maok, am aropao akwapea distrik Dekapolis mekamp némpouk mwaek námwan yaewourimp kar farákáp nánko maok, tá am koumteouráp arop ponankor wawia maok, ninik tokwae.

Jairusomp yupu-táráp ntia touwenámp yupuamp kar

Matyu 9:18-26; Luk 8:40-56

²¹ Jisas bot meknámp warko ént aokore tápampea nkwanwaek fimwaek akwap nánko maok, táte kápae kare koumteouráp arop koropea Jisasomp wonae fik ént aokore fik am fek néntépapo maok, ²² lotu nap taokeyak konámp arop Jairuso Jisasén nkea maok, koropea maomp wonae fik pumpuri yak námp fek kwaráp torokomp. ²³ Kwaráp torokomprá me kor woukoupria, námwan aropompae karria arakrá sér, “Onomp yupu-táráp sumpwi naeane. Amo koropea maomp pourouk yae pap napo, touwe fwap nánko, yiki yak naenámpo.” ☆ ²⁴ Aeránko maok, Jisaso kor mént akwap.

Aenko maok, táte kápae kare koumteouráp arop maomp wakmwaek tukupea maok, man kuk sir. ²⁵ Aeapo maok, yupu ankárankao e furuk pikia taki yaknámp mwar akwapea éntér-sámpramp yopwar.

☆ 5:23: Mk 7:32; Lu 13:13

²⁶ Am yupu te dokta fákáre aonapok akwap saráp yakria, mani ponankor nénk saráp yak námpao maok, maomp touwe te pwar mono, warko ankár porok taki yak. ²⁷⁻²⁸ Am yupu te Jisas térenámp kar wawia námp kwamp maok, koropea am kounteouráp arop tukupnap ou mekia Jisasomp wakmwaek korop. Mao ninikrá, “Ono maomp waempyam fek saráp yae sámpria te warko fwap nanampon.” Aeriaka Jisasomp waempyam fek yae sámp. ☆ ²⁹ Aenko maok, e furuk pikia taki yaknámp wae koupour kar fárákár nánko maok, námoku wae fwap námp mér.

³⁰ Aenko maok, Jisaso náráp kárákáre ankwampwaek worokor pik námp méria maok, arákarrá arakrá sér, “Wa onomp waempyam fek yae sámp námpono?” ☆ ³¹ Aenko maok, námoku éréképá yarak i konámp arop fárákapao man sérrá, “Ae! Amo nkeae! Kounteouráp arop kápae kare mámá amwan kuk-sírrá néntép nap máte, warko apaerá amo, onomp waempyam fek te wa toupoukouranrá turunk rape?” ³² Aerá sérapo maok, Jisaso kor, wa onan toupoukareanria am mek oupourounk. ³³ Aenko maok, am yupurao kor maomp pourouk koropnámp ankank te wae méria maok, apáprá kour me woukoupria maok, koropea Jisasomp wonae fik kwaráp torokompria maok, am ankank ponankor man érik farákáp. ³⁴ Aenko maok, Jisaso man sérrá, “Táráp e! Amoku mér napara, am fek waráp touwe wae fwap námpono. Amo yonkwae kakére fek akwapae. Waráp touwe te wae pwar námpono.” ☆

☆ **5:27-28:** Mk 6:56 ☆ **5:30:** Lu 6:9 ☆ **5:34:** Mk 10:52; Lu 7:50; 17:19

³⁵ Jisaso makrá sérrá yakángo maok, arop ankwap fárákap lotu nap taokeyak konámp aropamp nap meknámp koropea maok, naropwarén sérrá, “Waráp táráp te waeman sumpwi yak námp te. Apaerá warko tisan tére tokwae sánk nae rape?” ³⁶ Aerapo maok, Jisaso kor am fárákapao sérap kar am te wampwe pwarará lotu nap taokeyaknámp aropan sérrá, “Amo te apápi kwapono. Ankár mérampo.” ³⁷ Aerá sériaka pwarará maok, am mént yakápnap fárákapan ‘Mampok korop kwapono’ ria séria pwarará maok, tá Pita, Jems, Jon Jemsomp nánae makia am yininkaopwe támao saráp mént énéni tukup. ³⁸ Tukupeaka lotu nap taokeyak konámp aropamp nap ménki fekria Jisaso nke nángo maok, arop kápae kare koropá nouroumpria maok, éménkrá kar ounka wae. ³⁹ Aenapo maok, mao am mek youmpea turunkrá, “Yumo te apaerá éménkrá kara wae rape? Mámá táráp máte sumpwi mono, párák amp námpono.”

☆ ⁴⁰ Aerángo maok, am fákáreráo, waeman sumpwi yak námp teria amomoránk. Tá mao am koumteouráp aropan tirá apárok kérépea pwarará maok, naropwar ntia éntupwarén saráp warámpea, tá námoku éréképá yarak i konámp arop yininkaopwean saráp éréképea am fárákapao saráp táráp ampnámp aokore mek yink. ⁴¹⁻⁴² (Am tárápamp yopwar te éntér-sámpramp yopwarono.) Am fárákap yinkea maok, Jisaso man yae topwe fek sámpriaka am yupu-tarápan námokuráp kar fek sérrá, “Talita kum!” Am kar te arakrá sénámpon: “Yupu-taráp kánanke, ono amwan sér rae: Amo

☆ 5:39: Jo 11:11

fárámpae!” Aeránko maok, am yupu-tárápao kor wae fárámpeaka yarak. Aenko maok, man nkea kokorokor. ✧ ⁴³ Aeapo maok, Jisaso kar kárákáre fek sér, “Yumo te arop ankwapan māmá ankank korop námp kar te séri kwaponono.” Aeria maok, tá am anánkwapan sérrá, “Yumo am yupu-tárápan fir sánkenkel!”

6

Nasaret mekamp arop Jisasén younkwe sinap kar

¹ Jisas am némp pwarará námokuráp taun mek akwap. Aenánko maok, mént paokop i konap arop te énénti tukup. ² Tukupea maok, Sabat yae fek mao lotu nap mek Kwaromp kar kounteouráp aropan yénkrá farákápánko maok, táte am kápae kare kounteouráp aropao kor am kar wawia kokorokoria maok, arakrá sér, “Nomwan má arop te má ankank ponankor te maokamp sámp námpon? Man sánknep yonkwae kour máte tokwae kar námpon! Máte mokopia mwar pourouráp kárákáre yororo námpon? ✧ ³ Má arop máte kamda tére konámp nomo wae mérámpon. Máte Mariamp táráp, tá maomp nánaeounáp te Joses, tá Judas, tá Saimon. Tá maomp antáponáp te nomont mapek yakáp napono.” Am fárákapao makrá séria maok, kokwarok napon. ✧ ⁴ Aerapo maok, Jisaso am fákáreran sérrá, “Profet te maomp e te kápae kare némpouk yak konámpono. Aeno námokuráp némpouk, tá námokuráp fi arop ou mek, tá námokuráp nap mek e yak mono.” ⁵ Tá am náráp

taun mek te kárákáre yororo naenámp pourou mono. Tá ankákárank touwenap aropan saráp yae papria fwapokwaprá kák námpon. ⁶ Tá mao maomp taun mekamp kounteouráp arop man mér mo napaná nínik tokwae námpon.

Jisaso námoku éréképa yarak i konámp aropan téré nénkámp kar

Matyu 10:5-15; Luk 9:1-6

Aeria maok, am taun pwarará ankwap némpouk mwaek kounteouráp aropan Kwaromp kar farákápra yarak. ⁷ Takria maok, mao éréképea yaráknámp éntér-sámpramp arop fárákapan térenkria anánánkrá tirá kérép naeria, koropenkrá wumwi. Aea maok, am arop fákárean arop pourou mek woukournámp kwatae-arop yérépera kérép mwanap kárákáre nénk. ⁸⁻⁹ Aeria maok, am fárákapan sérrá, “Yumo tukupria te, mámara ankank mént sámpea tukup kwaponó: Pan, tá yam, tá mani ti-tukup kwaponó. Tá waempyam anánkaopwe ti-tukup kwaponó. Ankárankan mwar sámpea maok, su mwar yiriria, mear yaopwaeran saráp tia paokop kip.” ☆ ¹⁰ Aeritea maok, mao am fárákapan sérrá, “Yumo tukupeaka ankwap némpouk napo, aropao yumwan warákárria nap mek érékép nánko te, am nap ankárank mek saráp yakápra tukupea, wae am némp pwarará tukup mwanap ke fek maok, am nap pwarará tukup kipo. ¹¹ Táte ankwap némpouk aropao yumwan éréképea pokea nap mek kák moia, yiráp kar wa mo napo te, yumo ankár am némp pwarará tukupria, yiráp

☆ 6:8-9: Lu 10:1

pukamp woup am fek poporokompia pwar *
 napo maok, am támao yénképrá, ‘Yumoku nap
 kwataeno.’” ☆ 12 Aerá séria pwar nánko, am
 fárákap tukupea maok, arakrá sér, “Yumo kwatae
 ninik nap te ankár younkwe mwaek pwar kipo!”
 13 Aerá séria maok, táte kwatae-arop yérépera
 kérépria maok, touwenap aropamp pourouk wel
 kokorarrá fwapokwaprá kák. ☆

*Heroto Jisasén arop ént mek nér i konámp Jon
 támao námmpwe ninikimp kar*

Matyu 14:1-12; Luk 9:7-9

14 Kápae kare apárok te Jisaso tére nánko, maomp
 e tokwae kari yak nánko, Heroto am kar wa.
 Aenánko maok, kounteouráp arop ankwap
 fárákapao arakrá sér, “Ént mek nér i konámp arop
 Jon te warko apár me meknámp fárámp námpon.
 Aenámpara, mao wae kárákáre yoro naenámp
 kárákáre tokwaerápono.” 15 Tá ankwap fárákapao
 sérrá, “Mono! Táte Elaijanono.” Tá ankwap
 fárákapao sérrá, “Mao te wokwaekamp profet
 niampono.” ☆ 16 Mak rapo maok, king Heroto
 am kar wawiaka maok, arakrá sér, “Am te ono
 wokwaek séranko, yápare kor karámp-fárákapap
 arop ént mek nér i konámp Jon támao oukoumwan
 warko fárámp námpon.”

17-18 Manénkir te Heroto maomp nánae Fil-
 ipomp yupu Herodias sámpánko, Jono Herotén
 sérrá, “Amo amokuráp nánaeramp yupu sámp
 nap am te pwi yak mo námpono!” Aeránko
 maok, Heroto arop fárákap tirá kérép nánko,

* 6:11: Matyu 10:14 fekamp kar fi fek nkeae. ☆ 6:11: Ap 13:51;
 18:6 ☆ 6:13: Je 5:14 ☆ 6:15: Mt 16:14

tukupea Jonén sámpea kalabus nap mek pap.
¹⁹ Am yupu Herodias támao Jonén sámpe-wouroump nae karámpao maok, mao tak naenámp pourou mono. ²⁰ Am te apaeria námpanápe, Heroto wae mér, Jon te kwapwe kareria Kwaro nke námp fek yae-párák kare aropara, Heroto Jonén apáp námpono. Aeria maok, Herot Jonén taokeyakria maok, maomp kar wawia maok, kápae kare ninik tokwae námpao maok, ‘Maomp kar wa nae kar’rá warákár konámpon.

²¹ Wakmwaek Herodiaso Jonén sámpe-wouroump nanampria mwae oupouroump. Heroto námwan éntupwaro fárákapnámp yae ninikrá fir nánapria maok, maomp Gavman taokeyakáp konap arop, tá ami taokeyakáp konap arop, tá Galili mekamp arop éréképá tankáp konap arop, makia am fárákapan wumwi. ²² Aeanánko, mao tankáprá fépérapo maok, táte Herodiasomp yupu-táráp énki mankea kaerá wounk nánko maok, am fárákapao man warákárria maok, kingo am yupu-táráp énkiran arakrá sér, “Amo am kwapwe kare kae nap te am fek apae sámpe naeria nap onan sénapo te, fwap sánk nanampono.” ²³ Aeria maok, Heroto man sérrá, “Ono te narekampráp amwan waeman kare kar sér rae: Amo te apae ankankan sámpe naeria sénap te, ono amwan sánk nanampono. Amo onan, waráp apár fi taokeyak nap kuk fár-pwararea ankwapmwaek sápaeria nap kwamp te, onan sénapo sánk nanampono.”

²⁴ Aeránko maok, am yupu-tárápao ek youmpea éntupwarén turunkrá, “Ono te apae ankank ‘Sápae’rá sénanampono?” Aeránko maok, éntupwaro

sérrá, “Ae te amo sérrá, ‘Arop ént mek nér i konámp Jonomp me kor karámp fárákapea sápa’e rá sérampo.” ²⁵ Aeránko maok, am yupu-táráp éнки warko tákarákarrá koupour koropea kingén sérrá, “Oukoumwan koupour kar amo arop ént mek nér i konámp Jonomp me kor plet mek papea sápa’e.” ²⁶ Aerá séránko maok, king te, mokop tak naeria yonkwae touwe námpao maok, warko am arop fákárerént fépérrá tankria fou e séri tenámp kwamp, am yupu-tárápamp kar ták-pwar moimpon. ²⁷ Aeria maok, mao soldia ankwap sámp-kérépria sérrá, “Amo akwapea kalabus nap mek Jonomp yápare kor kar-fárákapea me kor sankoropae.” Mao akwapea Jonomp me kor karámp-fárákapea maok, ²⁸ plet mek papea sankoropá am yupu-táráp énkiran sánkánko maok, tá mao sámprá éntupwarén sánk. ²⁹ Aeapo maok, Jonomp éréképá yáarak i konámp aropao am kar wawia maok, koropea Jonomp yákáre sámpá tukupea péri me mek papapono.

Jisaso 5,000 aropan fir nénkámp kar

Matyu 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-15

³⁰ Jisaso mént paokop i konap aropan tirá kérépánko, tukupap, wae paokopia arári koropea Jisasnámpok. Aeria maok, am térerá paokopiap kar, tá kar ponankor koumteouráp aropan farákápap man farákáprá sér. ☆ ³¹ Aeapo maok, kápa’e kare koumteouráp arop te Jisasnámpok tukupá koropá saráp yakápapo maok, mént paokop i konap fákáreao kor tankrá fir fár mwarap ke te yak mo. Aenapo maok, Jisaso am fárákapan

☆ 6:30: Lu 10:17

sérrá, “Nomo te tukupea arop yak monap ke fek nomoku mwar anepérrá tankáp mwaro.” ³² Aea maok, bot sámpea arop yak monap apárok tukupea maok, am fárákapao saráp yakáp mwanámpan mpwe.

³³ Tak mwaria napo maok, kápae kare koumteouráp arop Jisasomp fárákapan nkeaka wuri nke. Aeapara maok, kápae kare taun mek mwaekamp arop ponankor Jisas akwap naenámp mek apár mwaek manénkir mekia tukup. ³⁴ Jisaso youmpea ént woupwi mekria kápae kare am koumteouráp aropan nke nánko maok, am fárákap te sipsipao taokeyak naenámp mo nánko, námoku yakáp nap niamp napo, yonkwae touwe námpono. Aeria maok, am ke feknámpia mao kápae kare kar yénkrá farákáp. ☆ ³⁵⁻³⁶ Aenángo, wakmwaek yámar pik naeria nánko maok, Jisaso éréképá yarak i konámp arop fárákapao koropea Jisasén sérrá, “Mámá apár te arop yakáp mo napo, yámar porokor naereane. Amo mámá koumteouráp arop tirá kérép napo tukupea maok, am apár mwaek paokopria am némpoukamp námoku fár mwanap fir tianápono.” ³⁷ Aerapo maok, Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá sér, “Yumoku man fir nénkenke.” Aerángo maok, am fákáreráo sérrá, “Waráp ninik te yinan ‘200 kina santukupea am fek pan tia am fárákapan nénkenk’ ria nape?” ³⁸ Aerapo maok, Jisaso sérrá, “Yiráp pan te apaekamp tankánrá tukupá nkenke.” Aerángo maok, nkeaka, “Yino te pan éntik, tá éntékam anánkaopwe mwar tank námpono.”

³⁹ Aerapo maok, am fárákapan sérrá, “Yumo

sénapo, kounteouráp arop apár pwae kwapwe fek mapek ankwap fárákap ankwap fek, ankwap fárákap ankwap fekrá tankápanápono.” ⁴⁰ Aeránko maok, am fárákap apárok néntépria maok, ankwap fi tankápap 100 arop, ankwap fi tankápap 50 arop, takrá tankáprá tukupea pwar. ⁴¹ Aeapo, Jisaso pan éntik sámpea maok, éntékam anánkaopwe sámpea sampeyakra narek yámar mek tokoreyakra ‘Aesio’rá séria maok, pan fékéria námoku éréképá yáarak i konámp aropan kounteouráp aropan nénkanáponoria maomp yaek nénk. Tá éntékam anánkaopwean kor taknámp tokopea nénk. ⁴² Nénkea napo maok, fépéria wae pwi. ⁴³ Aenánko maok, pan ntia éntékam ankwapmwaek tankánko tia éntér-sámpramp basket mek kák. ⁴⁴ Am pan fépériap te poumou mwar kouroump nap te 5,000. ☆

*Jisaso ént yumunturik akwapámp kar
Matyu 14:22-23; Jon 6:16-21*

⁴⁵ Jisaso námoku éréképá yáarak i konámp arop fákárean sérrá, ‘Yumonkir ént aokore nkwa mwaek fik koupour bot mekia Betsaida mek tukupenk’ ria manénkir tirá kérép. Námoku te kounteouráp arop tirá kérép naeria yak. ⁴⁶ Takia maok, am kounteouráp arop tirá kérépea pwatea maok, mao námoku faonkwek pokeaka Kwarén kar toropwap. ☆ ⁴⁷ Kirikip naerianánko, bot ént aokore mek kuk yakánko maok, Jisas námoku nápar ént woupwi fik yak. ⁴⁸ Aeriaka nke nánko maok, bot me kor mwaekamp ouwi koropria bot panánkár nánko kárakáre fek ént pirékarrá tukup.

Pirékarrá tukup napo, wae wakor worae nánko maok, Jisaso ént aokore yumunturi-aok akwapá párákaprá, am fárákan kámá-pwarará akwap naeria. ⁴⁹ Aenámpan maok, mao éréképá yarak i konámp arop fákáre Jisas ént yumunturiaok korop námp nkea am fárákap te ént aropao námpwe. Aeria maok, am fárákapao apápria apánki tikia wae. ☆ ⁵⁰ Ponankor man nkeaka apápa waeapo maok, Jisaso koupour am fárákan arakrá sér, “Máte ono nae. Yumo kárákáre fek yakápenke. Apápi kwaponu.” ⁵¹ Aeria maok, mao bot mek pokrá am fárákapént bot mek tank nánko maok, ouwi wae pwar. Aenáno maok, am fárákapao kokorokoria ninik tokwae. ⁵² Am te apae riteanápe, Jisaso arop fákáreran pan nénkámp te, am fi kor fwapi mér mwanap pourou mo, oukounwan épérépi yakáp napono. ☆

Jisaso Genesaret mekamp touwenap arop fwapokwaprá kákámp kar

Matyu 14:34-36

⁵³ Jisas ntia am fákáre ént aokore tápampá tukupea nkamwaek fimwaek Genesaret apár mek tukupeaka woupwi mek bot tokoropá pwar. ⁵⁴ Am fárákap bot wae pwarará tukup napo maok, táte arop fákárerao wae Jisasén koupour wuri nke. ⁵⁵ Aeria maok, am arop fákárerao am mwaekamp ponankor némpouk mwaek paokoprá am arop fákáreran ‘Jisas koropán’rá sérarapo maok, am arop fákáre wae wawia maok, touwenap arop tirá sunkwiar mek kákrá koupoumpea maok, maonámpok ti-tukup. ⁵⁶ Tukupea maonámpokapo

maok, tá némp-némp ponankor, taun mekamp arop ponankor Jisaso am mekmwaek yarak. Aenánko maok, touwenap arop ti-koroprá apárok kákria maok, Jisasén tae fek sérrá, “Amo yinan takenkria napo, touwenap aropao waráp waempyam fu fek saráp yae sámpea maok, am fárákapamp touwe warko fwap mwanapono.” Tá ponankor kounteouráp arop takria maomp pourou wae fwap napon. ☆

7

Kwaromp loao tékénouamp karan kámákár ak-wapnám kar

¹ Farisi fákáre te lo yénkrá farákáp konap arop fárákapént tapokwapea Jerusalem meknám Jisasén nke mwaria korop. ² Aeaka nkeapo maok, Jisaso éréképá yarak i konámp arop fákárerao Farisi fákáreramp loaok yárár konapnám yae yárár moi yakáprá fépér. ³ (Am te Farisi ntiaka Juda fi ponankor te náráp wokwaekamp appeyaenápo i konap ninikaokria ént mek yae yárária saráp fári konapono. Moia nap te, fár mono. ⁴ Maket mek tukupea koropnap ke fek kor oukoumwan éntup moria te, fár mo i konapono. Náráp wokwaekamp appeyaenápo i konapaokria ankwap ankank, kap, sospen, tá dis, tá fári konap kákánaran kor yárár i konapono.) ⁵ Aeria maok, Farisi fákáre, tá lo yénkrá farákáp konap arop makia am fárákapao Jisasén turunkrá, “Apaeritea amo éréképá yarak i konap arop fákáre te nomp tékénouamp loaok tukup mo napon? Am fárákapamp yae yárár moriaka mént

☆ 6:56: Mk 5:27-28

fánapo, Kwaro nke námp fek oum námp tane.”

⁶ Aerapo Jisaso am fárákan sèrrá, “Profet Aisaia kumwimp te, yumo kwekár mwanap arop, yumo mwanapan kare kar séri tenámpon. Mao Kwaro sénámp karan arakrá kumwi námpono:

‘Am fi arop te kar mwar onomp e sakap napon. Aeno maomp ninik te onan te mwar paneki yakáp napon.

⁷ Am fi te aropamp lo kar táman farákáprá paokopria maok, “Máte Kwaromp karon?”rá sénapon.

Aenapara maok, onan lotu nap te, kwaporok táman lotu napon.’” ☆

⁸ Aerá séria maok, Jisaso am fek warko sèrrá, “Yumo te Kwaromp lo wae pwararea aropamp ninikan saráp sámpea kárákáre napon.”

⁹ Aeria maok, am fárákan sèrrá, “Yumo te mér kare aropao námp rape? Yumo te Kwaromp lo kwe-pwarará yiráp tékénouamp loaok saráp tukup napon. ¹⁰ Moseso wokwaek sèrrá, ‘Amo te ankár warko éntupwar naropwaromp yae ankore mek yakria, maomp karwaokampo. Aeno arop naropwarén wouroump, tá éntupwarén kor wouroump, maknámp te, mao ankár sumpwi naenámpono.’” ☆

¹¹ Aerá sérimpan maok, nopok yumo arop ankwapan arakrá sér i konapon: ‘Amo éntupwar naropwarén sánk nanapan maok, am anánkwapan sèrrá, “Mámá mani te Kwarén sánk nanamp”rá séria páte nap kwamp te, ¹² éntupwar naropwarén yae-wour nanap loan wampweno’rá sér i konapon.

¹³ Takria maok, yumo te yiráp wokwaekamp

tékénouamp loaokria, Kwaromp kar anámpá pap napon. Tá yumo ankwap nkwakwe make kápaekare ninikaok takrá paokop i konapono.”

Ankank aropamp ninik mek oumi pap konámp kar

Matyu 15:10-20

¹⁴ Jisaso kourmteouráp aropan warko koropenkrá wumwiria am fárákapan arakrá sér, “Yumo ponankor onomp kar má wawia ninik kipo. ¹⁵ Ekamp firan sámpea fánap te, am támao te am aropan oumi pap mono. Aeno aropamp ninik meknámp ek korop námp, am támao maok am aropan oumi pap námpon. ☆ ¹⁶ (Arop woupwiráp te māmá kar má wa kipo!”

¹⁷ Jisas aerá séri pwarará am kourmteouráp arop pwarará nap mek yoump. Námoku éréképá yarak i konámp arop fákáreráo am wounáp kar fi am turunk. ¹⁸ Aeapo maok, mao am fárákapan arakrá sér, “Yumo kuri ninik yak mo nie? Kápaekare ankank ek yak námpao arop yare mek pik námp te, Kwaro nke námp fek am aropan oumi pap mo i konámp te, yumo am te mér mo nie? ¹⁹ Am te apae riteanápe, am ankank te aropamp ninik mek pik mono. Am te yare mek pikianánko tukwi konapono.” (Am ankank Jisaso sénámp te fári konap ankank ponankor te Kwaro nke námp fek yiki kukur kwapwe námpán séri námpon.) ²⁰ Aeritea maok, mao arakrá sér, “Aropamp ninik mek yak námpao ek korop námp te, am támao man oumi pap námpon. ²¹ Am ninik mek yak námpao érik korop konámp ankank te ará: Kwatae mwaek

ninik i konap ninik, kokopor i konap ninik, oukun i konap ninik, arop tirá wour i konap ninik, yupuráp aropao kokopor i konap ninik, ²² kikiank i konap ninik, nkwakwe make kwatae ninik, yankar i konap ninik, yupu faperá kwekár i konap ninik, kokwarok i konap ninik, arop wouroumprá sér i konap, ‘Ono nkwak i mak i konamp’rá sér i konap ninik, fwapia ninik mo épépérép i konap ninik. ²³ Mámá ninik kwatae má ponankor arop ninik mek yakea ek korop námp te, támao Kwaro nke námp fek am aropan oumi pap námpon.” ☆

*Ankwap fi Fonisia mekamp yupuaioimp kar
Matyu 15:21-28*

²⁴ Jisas apár Galili meknámp akwapea Tair taun ntia Saidon wonae fik maok, arop ankárankampamp nap mek youmpea maok, arop námwan nkeantánoria kánánkámp am mek tank naeria. Aenámpan mao mek tank naenámp pourou mono. ²⁵⁻²⁶ Ankwap fi kantri Siria mekamp Fonisia fi mekamp yupu ankárank Jisas koropá tank námp wa. Maomp yupu-táráp ankárank maomp pourouk kwatae-arop woukoupá yak nánko maok, koupour koropea Jisasomp wonae fik kwaráp torokompria Jisasén námwan aropomp naenámp kar fek sérrá, “Amo onomp tárápamp pouroukamp kwatae-arop yak námp yérépe napo worokor akwapano.” ☆ ²⁷ Aeránko maok, Jisaso Juda firan ninikrá wounáp kar arakrá sérrá, “Nomo ankár manénkir te tárápuan fir nénk

mwanámpon. Takria nomo tárápuamp fir sámpea asan * nénk mwareano.”

²⁸ Aeránko maok, yupurao man kar pwarokwaprá arakrá sér, “Tokwae Kar e! Tá karean maok, as kákánar ankore mek yakria tárápamp yaekamp fir kánanke párapop pikrínk nánko, tirá fári konámpon.”

²⁹ Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Ae te amo takrá sénapara, amo warko arákarrá akwapae. Waráp tárápamp pouroukamp kwatae-arop te wae worokor pik tenámpono.” ³⁰ Aeránko maok, am yupu arákarrá akwapea námokuráp nap mek nke nánko maok, kwatae-arop worokor pik tenánko maok, yupu-tárápao népek kwapwe kare amp. ☆

Woupwi ntia top kor kéri yaknám aropamp kar

³¹ Jisas taun Tair mekmwaeknám taun Saidon mekmwaeknám akwapea maok, am feknám Dekapolis † mekmwaekia maok, warko ént aokore Galili mek akwap. ³² Jisas ént aokore Galili fik akwapeaka am fekánko maok, tá arop ankárank woupwi kérrá, tá sérékam kárakapeyak nánko, kar fwapia sér mo i konám. Man warámp-sankoropnap aropao Jisasén námwan aropomp naenám kar fek sérrá, “Amo am aropamp pourouk yae papae!” ☆ ³³ Aerá sérapo maok, Jisaso am arop warámpea kounteouráp arop am fek párapop tará maok, námoku mwar arop warámpea akwap. Táte Jisaso am aropamp woupwi mek yae kurépi fek noropea maok, tá yae kurépi fek atop féki papea

* **7:27:** Matyu 15:24 fekamp kar fi fek nkeae. ☆ **7:30:** Jo 4:50-51 † **7:31:** ‘Dekapolis’ te Grik kar fek ‘Fére-sámpramp taun’rá sénámpon. ☆ **7:32:** Mk 5:23

sérékam fek pap. ³⁴ Aetea maok, táte yámar mek tokoreyakrá, yonkwae touweria maok, nékér ak-sirarrá námokuráp kar fek arakrá sér, “Efata!” Am takrá sénámp kar fi te ‘Amo kikir akwapae!’rá sénámpon. ³⁵ Aenáńko maok, am aropamp woupwi koupour kar kikir akwapea maok, sérékamao kurí kárákap yakámp te wae fwapáńko maok, am aropao kor kar yae-párák kare sér. ³⁶ Aenko maok, Jisaso am fárákapan, māmá aropan koropnámp ankank máte ankwapan séri kwaponoria taokarrá pwara námpan maok, am fárákap te maomp kar wa mono. Ankár kárákáreria am kar farákápapono. ³⁷ Aenapo, kounteouráp arop am kar wawia koko-rokoria maok, arakrá sér, “Kápae kare ankank mao tére námp te ankár yae-párák námpono. Mao náńko, woupwi kérap arop oukountwan te kar wa, tá top kor kéri yaknámp arop warko kar fwapnae sérar napono!”

8

Jisaso 4,000 aropan fir nénkámp kar

¹ Wakmwaek am ke fek táman kápae kare kounteouráp arop ou tokwae warko koropea koupoukour. Aeapo maok, fár mwarap fir wae pwar náńko, Jisaso námoku éréképá yarak i konámp aropan wumwi náńko maok, korop napo am fárákapan arakrá sér, ² “Ono māmá arop fárákap onont yinink yae yakápia napo, fir wae mo náńko, aropomp nampono. ³ Táte mao yae-porokwe yakápia napo, ono warko námokuráp

némpouk tirá kérép te mono. Am te apaeri-aka ankwap fárakapao kor panek tukup mwana-para, tukupria mwaeaok poporokweria némpouk tankáp mwanape.” ⁴ Aeránko maok, mao éréképá yáarak i konámp arop fákárerao nopok man arakrá sér, “Mapek arop mo námp te, pan te maokamp sámpea am koumteouráp aropan nénk nánko, pwi naenámpon?” ⁵ Aerapo Jisaso am fárakapan turunkrá, “Ae te yiráp pan te apaekamp tank námpono?” Aeránko maok, am fárakapao sérrá, “Fákánek tank námpono.”

⁶ Aerá sérapo maok, mao koumteouráp aropan sérrá, “Yumo apárok tankápenke.” Aeritea maok, mao am pan fákánek sámpea, Kwarén ‘Aesio’rá séria maok, fékériaka námoku éréképá yáarak i konámp arop fákáreran nénk nánko, mao am tia koumteouráp aropan nénk. ⁷ Aetea maok, éntékam kánanke táráp ankákárank tankáp nánko, am táman kor Jisaso Kwarén ‘Aesio’rá séria maok, námoku éréképá yáarak i konámp arop fákáre táman sérrá, “Máman kor taknámp nénkenke.” ⁸ Aeránko maok, am fákáreran fir nénkapo maok, fépéria wae pwiapo maok, fir ankwapmwaek tankáp nánko, Jisasomp arop fákáre am ponankor popokiaka fákánek basket mek kák napo, top koupour yak. ⁹ Am koumteouráp arop te 4,000 niamp arakeno. Takia Jisaso am fárakapan tirá kérépá pwarará maok, ¹⁰ mao náráp éréképá yáarak i konámp arop fárakapént koupour kar bot mek kounkouria maok, distrik Dalmanuta mek tukup. ☆

*Jisasén 'Kárákáre yénnépa'e'rá sériap kar
Matyu 16:1-4*

¹¹ Aenapo maok, Farisi fákáre koropea Jisasént kar yorowarria maok, am fárákapao “Mao ankár Kwaromp térean tére námponoria yénnépnámp kárákáre yoro nánko, nke mwaro.” Am fárákap takrá sénap te, man mokopon nke mwar ritea napon. ✧ ¹² Tak napo maok, Jisaso am fárákapamp nínikan kokwaeria tékén nékér ak-síarrá maok, sérrá, “Mámá ke fekamp kounteouráp arop te apaeria kárákáre nke mwarria wumwi napon? Ono te yumwan waeman kare kar sér rae: Ono am fárákapan te kárákáre yénnép mo karenó!” ¹³ Aerá séria maok, am fárákapan pwarará náráp arop fákárerént warko bot mek korokwaprá ént aokore nkamwaek fimwaek tukup.

*Farisi fákáre ntia Herotomp yisan wounápnámp
kar*

¹⁴ Jisas éréképa yarak i konámp arop fárákap te pan sámp mwarap te ník mo pwarará, yaenémpi bot mek tankáp napo, pan ankáránkamp mwar bot mek tank. ¹⁵ Aenapo maok, am fárákapan kar kárákáre fek arakrá sér, “Yumo fwapia mér kipo. Yumo te Farisi fákáre ntia Herotomp yis fwapia nínik kipo.” ¹⁶ Aeránko maok, am fárákap námoku támao “Am takrá sénámp te, apaeritea námpanápe, nomo pan mo námpaná námpon.” ¹⁷ Aerapo maok, Jisas wae maomp nínik méria am fárákapan sérrá, “Apaeritea yumoku kok ‘Pan moian’rá sérar rape? Ae te yumo oukoumwan nínik mo rape? Ae te

✧ **8:11:** Mt 12:38; Jo 6:30

yiráp kae mek te fákárámp mo nie? ¹⁸ Yumo waeman yi-ráp te, mokopia ankank nke mo napon? Yumo waeman woupwiráp te, mokopia kar wa mo napon? Yumo onoi namp wae ník mo pwar nap nie? ¹⁹ Ae te ono arop ou 5,000 aropampor pan éntik fékéria nanko te, yumo te am pan ankwapmwaek tank námp te apaekamp basket mek kák napon?” Aeránko maok, am fárákapao sérrá, “Éntér-sámpramp basket mek kák námpon.” ²⁰ “Táte ono 4,000 arop ouampor pan fákánek fékéria nanko te, yumo am pan ankwapmwaek tank námp te, yumo apaekamp basket mek kák napon?” Aeránko maok, am fárákapao sérrá, “Fákánek basket mek kák námpon.” ²¹ Aerapo maok, mao am fárákapan sérrá, “Tak napara, ankank tank mo nánko te, ono fwap sánk nanamp te yumo mér mori kwapon?”

Betsaida mek arop yi fwapi papámp kar

²² Jisas mao tukupea Betsaida mek napo, arop ankwap fákárerao yi wurumpi yaknámp arop warámp-sankoropea Jisasén námwan aropomp naenámp kar fek sérrá, “Amo mámara aropamp pourouk yae papae.” ²³ Aerapo, Jisas am yi wurumpi yaknámp aropamp yaek sámpea némp yarápae fek warámpá akwapeaka, yae kurépi fek atop fékia maomp yi mek papria maok, man turunkrá, “Amo te ankank nke rape mo nie?” ²⁴ Aeránko maok, am aropao énoukoupia maok sérrá, “Ono arop ankwap fárákap wae nke namp te, yao niamp paokop napon.” ²⁵ Aeránko maok, Jisas warko maomp yi mek ankwap por yae pap. Aenko maok, am arop yi tae fek firékarea nke

nánko maok, táte kápae kare ankank wae érik karaok yakáp. ²⁶ Aenko maok, Jisas am aropan námokuráp nap mek sámp-kérépria sérrá, “Amo te warko némpouk mwaek akwapea am kar sérari kwaponono.”

Pita Jisasén te ‘Amo Krai’s’rá sénámp kar

Matyu 16:13-20; Luk 9:18-20

²⁷ Jisas námoku éréképá yáarak i konámp arop éréképea maok, taun Sisaria Filipai wonae fikamp némp-némp kánanke mek tukupea mwaeakria maok, am fárákapan arakrá turunk, “Am koumteouráp arop te onan te waweanrá sénaponono?” ²⁸ Aeránko maok, am fákárerao man sérrá, “Ankwap fárákapao sérrá, ‘Máte arop ént mek nér i konámp Jon’rá sér i konapon. Tá ankwap fákárerao ‘Elaija’rá sér i konapon. Tá ankwap fákárerao sérrá, ‘Profet ankwapono’rá sér i konaponono.” ²⁹ Aerá sérapo maok, táte Jisaso man turunkrá, “Ae te yumoku kare te onan te wará sér i konapon?” Aeránko maok, Pita maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Amo te Kraisono.” * ☆
³⁰ Aeránko maok, mao sérrá, “Ae te arop ankwap wa nap fek yumo am kar takrá séri kwaponono.”

Jisaso ‘Sumpwia warko fárámp nanámp’rá sénámp kar

Matyu 16:21-28; Luk 9:21-27; Jon 12:23-26

³¹ Aeria maok, am fek arakrá sér, “Aropamp Táráp te ankár touwe tokwae sámp naenámpnon. Tak naenámp te, Juda fi taokeyakáp i konap arop,

* **8:29:** ‘Krais’rá sénap e fi te “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 kware 68 fek nkeae. ☆ **8:29:** Jo 6:69

tá pris fákáre, tá lo yénkrá farákáp konap arop am fákáre támao man younkwe sirarrá man sámp-wouroump mwanapon. Takia napo, yininki yakea warko fárámp naenámpon.” ³² Mao am kar érik am fárákapan farákápánko maok, tá Pita Jisasén warámpea youmpea ankwap fek yakrá man ‘Taki kwapono’rá yopor. ³³ Aeránko maok, Jisaso warko arákarrá námoku éréképá yarak i konámp fákáreran énoukoupia maok, tá Pitan arakrá yopor, “Satan, seae! Onan taokor kwapono. Amo te Kwaromp ninikaok mono, aropamp ninikaokria sénapono.”

³⁴ Jisaso koumteouráp arop ntia námoku éréképá yarak i konámp arop an ‘Yumo koropenk’rá wumwia maok, am fárákapan sérrá, “Arop ankárankamp onomp wakmwaek korop naenámp kwamp te, mao námokuráp ninikan wampwe pwarareaka, mao te ono nampnám maknám touwe sámpea, onoinampaok korop kun. ³⁵ Arop námokuráp ninik fek yarak nám te, mao te sumpwi naeria námpon. Aeno arop onan ninikria, onomp Kwapwe Kare Kar ponankor sámpea farákáp nám te, arop am fek man sámp-wouroump nap te, mao fwap yiki yak sámp naenámpono. ³⁶ Aeno arop ankárankao apárokamp ankankan ninik tokwaeria térrá yarakianám te, sumpwi nángo te, am ankank ponankor támao man mokopiaka yaewour naenámpon? ³⁷ Ae te am arop te apae arean fek yamokwapea warko yiki yak sámp naenámpon? ³⁸ Aeno arop ankwap Kwarén younkwe sánkea kwatae ninik fek paokopnap arop ou mek yakria, ‘Ono Jisasomp’rá séria, onomp kar farákáp naenámp pwarápaeánám te, tá nánkár

wakmwaek kor, Aropamp Táráp maomp yiki kor enselént, tá Naropwaromp wae tokwae mént ék námp fek te, am aropan kor ‘Ono amwan mér moi namp’rá sénaenámp.” ☆

9

¹ Jisaso sérrá, “Ono yumwan waeman kare kar sér rae: Yumo máma yakápnep arop ankwap fárákap te, oukoumwan sumpwi mo, yakápria, Kwaromp firáp taokeyak naenámp, maomp kárákárerént korop nánko, nke mwarea napon.”

Jisasomp pourouk wae pouri yakánko nkeap kar Matyu 17:1-13; Luk 9:28-36

² Takia tokwampok yae akwap tenánko, wakmwaek Jisaso Pita, Jems, Jon man éréképea, mao saráp pokea faonkwe wi fek narek karaok poká yakápria maok, Jisasomp pourou te am yininkaopweao tokore yakápapo, ankwap pourou arákár. ☆ ³ Aeria maok, maomp waempyam ankank te wupwi pouri akwap nánko maok, apárokamp arop waempyam take pourouráp wupwi kukarrá pap mo i konapono. ⁴ Aenko maok, wokwaek kar yakep arop yawor Elaija ntiaka Moses * kwaporok am fek Jisasént fokopeyakepo maok, am fárákapao nkeapo maok, am arop yaworao Jisasént kar sérrá yak. ⁵ Tá Pita am táman nkea maok, Jisasén arakrá sér, “Tisa, nomo te mapek yakáp mwanámp te kwapwe kareno. Aenámpara, yino mapek sákae yininkaopwe tiria maok, ankwap waráp por,

☆ **8:38:** Mt 10:33 ☆ **9:2:** Mk 5:37 * **9:4:** ‘Elaija ntiaka Moses’: Matyu 17:3 fekamp kar fi fek nkeae.

ankwap Mosesompor, ankwap Elaijampor.” ⁶ Am fárákap apáp tirinkria maok, Pita am sénaenámp kar mér moria sérimpon. ⁷ Aerá séránko maok, am fárákapamp pourouk koumwe oupouroupánko maok, am koumwe meknámp arop kar arakrá sér, “Támáte onomp tárápono. Ono man warákár nampono. Yumo ankár maomp kar wa kipo.” ☆ ⁸ Aeránko maok, koupour énoukoup napo maok, arop ankwap yak mó. Jisas ankárank mwar am fárákapént yakánko nke.

⁹ Takia am faonkwek wae pwarará pikapo maok, am yininkaopwe-ran toropwapria fou e sérrá, “Yumo nkenap ankank mámá te arop sérari kwapon. Nánkár Aropamp Táráp apár me meknámp warko fárámpeanánko, am kar wakmwaek fwap fárákáp mwanapon.” ¹⁰ Aeránko maok, am fárákapao námoku am kar wawia niki-samp paokopria maok, “Mámá kar ‘Apár me meknámp warko fárámp’rá sénámp te apae ankankono?” ¹¹ Aeria maok, man turunk, “Ae te apaeritealo mér i konap aropao sérrá, ‘Elaijamékir warko korop nánko, Kraís wakmwaek korop naenámp’rá sénapon?” ¹² Aerá sérápo maok, tá Jisaso am fárákapan arakrá sér, “Táte kare, Elaija manénkir koropeaka ankank ponankor fwapokwap naenámp. Aeno ankwap kar Kwaromp Buk fek yaknámp arakrá sénámp: ‘Aropamp Táráp mao touwe tokwae sámp, tá arop fárákap maomp kar ták-sir mwanap’rá sérimp te mokopono? ☆ ¹³ Aeno ono yumwan sénámp te Elaija wae korop námpon. Aenánko maok, aropao

☆ 9:7: Mt 3:17; 2 Pi 1:16-18 ☆ 9:12: Ais 53:3; Mal 4:5

námokuráp nínikaok tukupriaka man nkwakwe make sokoro napon. Am te wae Kwaromp Buk fek sénámp niamp napon.”

Jisaso kwatae-arop woukoupeyaknámp táráp fwapi papámp kar

Matyu 17:14-21; Luk 9:37-43

¹⁴ Am fárákapao ékiaka nkeapo maok, kápae kare kourmteouráp arop néntépa waeapo maok, Jisaso éréképá yarak i konámp arop fárákap yakáp napo, lo yénkrá farákáp konap arop fárákap mént kar yorowar. ¹⁵ Am kourmteouráp arop ponankor nkeapo, Jisaso korop nángo maok, kokorokoria maonámpok foporakorrá tukupea, fwaprá kar korop naponoria warákarea warámp. ¹⁶ Aerapo maok, mao námoku éréképá yarak i konámp arop fákáreran sérrá, “Yumo am fárákapént kar yorowar nap te apaerani napon?” ¹⁷ Aerángo maok, am kourmteouráp arop ou mekamp arop ankáránkao kar pwarokwaprá sérrá, “Tisa, onomp poumoutáráp ankárankan top kor kéri yaknámp kwatae-arop woukoupeyak námp amonapok warámp-sankorop nampono. ¹⁸ Ankár maomp pourouk woukoupeyakrá kárákáreria maok, man apárok sámp-yankop nángo, maomp táp meknámp aroponk koropánkria yu kákánákia maok, tá pourou tae pári yak konámpono. Aenámpantá, ono amo éréképá yarak i konap arop fárákapan turunkrá, ‘Yumo te onomp tárápamp pouroukamp kwatae-aropan yérépenk’ ria sénanko, am fárákap te yérépe mwanap pourou mono.”

¹⁹ Jisaso am kar wawia maok, ponankor kourmteouráp aropan sérrá, “Yumo te Kwarén

mér monap arop fino. Ono apaekampor yumont yak nanko, yumo onan wanonorá wuri nkea mér mwanapon? Yumwan apaekampor yiráp kápae sámprá yumwan yaewour saráp nanampon?” Aerá séri pwarará maok, naropwarén sérrá, “Waráp táráp mampok warámp-sankoropae.”
 20 Aeránko maok, am fárákapao am táráp maonámpok warámp-sankorop napo maok, am kwatae-arop Jisasén nkea maok, am tárápan sámpá fopwaokánko, am táráp te kour me woukoupea maok, apárok sikiripea arokwapria maok, táp meknámp aroponk korop.

21 Aenko maok, Jisaso naropwarén turunkrá, “Mokope ke fek am yak námpon?” Makrá séránko maok, naropwaro sérrá, “Wokwaek ankár épér morok kánanke fekampao yak námpon. 22 Kápae kare por am kwatae-aropao am tárápan sumpwi pap nae yonkwaerá, maomp pourouk woukoupeyak nángo, mao yaomwi mek pik, tá ént mek pik konámpon. Aeno amo fwap tak nae rap kwamp te, yinan aropompria yaewourampo.” 23 Aeránko maok, Jisaso sérrá, “Amoku támao Kwarén méria te, amo fwap kápae kare ankank tére nanapon.”

☆ 24 Aeránko maok, naropwaro sérrá, “Ono te wae amo tak nanaprá mér nampao maok, onomp mér fae tákárenono. Amo onan yaewourae.” ☆

25 Jisaso nke nángo, am koumteuráp arop wonae fik foporakorrá korop. Aenapo, mao am tárápamp pourouk woukoupeyaknámp kwatae-arop táman arakrá yopor, “Amo top kor kér, woupwi kériramp kwatae-arop e! Amo am tárápamp pourouk

pwarará ankár worokor pikae! Warko maomp pourou mek akwap kwapono.” ²⁶ Aeránko maok, am kwatae-arop apánka waeria maok, am tárápan sámpea fopwaokria maok, wae sumpwi yak námp niampi yak. Aenko maok, arop kápae kare nkea sérrá, “Mao te wae sumpwi yakánel!” ²⁷ Aerapo maok, Jisaso man yaek sámpea kakapánko maok, mao fárámpeyak.

²⁸ Takia maok, Jisaso nap mek youmpánko maok, námoku éréképá yáarak i konámp arop námoku mwar mént yakápia man turunk, “Ae te apaeritea yino am kwatae-arop yérépe mwanámp pourou mo námpon?” ²⁹ Aerapo maok, mao am fárákan sérrá, “Kwarén sénap fek saráp, kwatae-arop yérépe mwanapon. Ankwap mwae kup yak mono.”

Jisaso ‘Sumpwia fárámp nanamp’rá ankwap por sénámp kar

Matyu 17:22-23; Luk 9:44-45

³⁰⁻³¹ Jisas ntia mao éréképá yáarak i konámp arop fárákap am némp pwarará tukupea distrik Galili mek amore mek, arop námo yak namp mérantánoria kánánkámp am mek yak. Am te apae riteanápe náráp éréképá yáarak i konámp aropan saráp kar yénkrá farákáp naeria. Aeria maok, am fárákan sérrá, “Nánkár Aropamp Tárápan arop fárákapamp yaek pap napo, faropea sumpwi páte napo, yinínki yakeaka warko fárámp naenámpono.” ☆ ³² Aeránko maok, am fárákapao am kar fi fwapia mér moap kwamp, apápria man turunk mono. ☆

‘Wa nareki yak námpono’rá turunknap kar

Matyu 18:1-5; Luk 9:46-48

33-34 Takia pwarará, Jisas mao taun Kaperneam mek tukupria, mwaeaok mao éréképá yarak i konámp arop fárakap námo ou mek arop éréképá yak naenámp arop tokwae te wanonorá kánánkámp sérarrá turunkuprá tukup. Takrá tukupea Kaperneam mekria am fárakapao yinkea nap mek napo maok, Jisaso man turunkrá, “Yumo mwaeaok sérarinap kar te apaeran sérari napon?” Aeránko pwarápaeria maok, maomp kar pwarokwaprá sér mo. ³⁵ Aeapo maok, tankria am éntér-sámpramp aropan koropenkria sérrá, “Arop ankwap yépe kor yoroia meki akwap naeria námp kwamp te, mao ankár wakmwae kar yakria, ponankor aropan yaewour naenámp tére arop yak naenámp.” ☆ ³⁶ Aeritea maok, Jisaso épér morok táráp kánanke warámpea kuk papria yae yukup mek yirip fákeyakrá am fárakapan sérrá, ³⁷ “Arop onan ninikia mámake pourouráp táráp kánankeran warákárria warámp námp te, onan kor warákárria warámp námpon. Tá arop onan warákárria warámp námp te, mao te onan saráp mono. Onan sámp-kérép nánko ék namp, onomp Naropwarén kor warákárria warámp námpon.” ☆

‘Arop nomwan yopor mo námp te, nomp nouroupono’rá sénámp kar

Luk 9:49-50

³⁸ Tá Jono Jisasén arakrá sér, “Tisa, yino nke nánko, arop ankárankao waráp e sériaka kwatae-arop yéréperá kérép námpao, mao te

☆ 9:35: Mk 10:43-44; Lu 22:24 ☆ 9:37: Jo 13:20

nomonámpaok yárák mo námpantá, yino man takrá tére kwaponorá taokor námpo.” ☆ 39 Aerá séránko maok, Jisaso man sérrá, “Yumo te man taokor kwaponó. Arop ankárankao onomp e sériaka kárákáre yoroia te, mao te koupour onan kwatae kar sér mono. 40 Tá arop nomwan yopor mo námp te, nomp nouroupono. ☆ 41 Aeno arop ankárankao yumwan nkea, ono te Kraisomp arop fákáre yaewour naerá ninikia, yumwan kap mek ént yínk-sánk námp te, ono yumwan waeman kare kar sénampon: Mao nopok ankank kwapwe sámp naenámp te kwaporok pwar naenámp pourou mono.”

Arop ankwapamp ninik kwataerao arop ninik épérépi pap konámp kar

Matyu 18:6-9; Luk 17:1-2

42 Jisaso warko arakrá sér, “Táte am arop épér morok táráp make niampao onan mér nánko, maomp ninik épérépi pap nánko, mao onan younkwek pwar námp te, am arop te manénkir yápare kor fek yumwi tokoroepa solwara mek sitenapo, mao tak moan mpupo. 43 Aeno waráp yaerao amwan kwatae ninik mwaek sámpá akwap nánko te, amo am yae ankwap mwaekamp karámp-tákapea sirampo. Aeriaka maok, amo yae-párák yiki yak sámp nanapon. Takria amo yae énénkér sámpá yakria, amo torokwar mo i konámp yaomwi mek pik nanape. 44 (Am némp te sáráp kánanke arop pourou mek fánámp te sumpwi mo, tá pourou wouroukournámp yaomwirao kor torokwar mo i konámpon.) 45 Aeno waráp pu korao

amwan kwatae ninik mwaek sámpá akwap nánko te, amo am pu kor karámp-tákapea sirampo. Aeria maok, am pu ankárank fek saráp yiki yak sámp nanapon. Tá amo pu énékér sámpá yak napo te, amwan yaomwi mek sir mwanape. ⁴⁶ (Am némp te saráp arop pourou mek fánámp te, sumpwi mo i konámpon. Tá pourou wouroukournámp yaomwirao kor torokwar mo i konámpon.) ⁴⁷ Tá waráp yirao amwan kwatae ninik mwaek sámpá akwap nánko te, amo ankár wurukupea sirampo. Aeria amo ankárank mwaek yi fek saráp yakria maok, Kwaro náráp firáp taokeyaknámp mek yoump nanapon. Tá amo yi anánkaopwe sámpá yak napo te amwan yaomwi mek sir mwanape. ⁴⁸ Am némp te saráp arop pourou mek fánámp te, sumpwi mo i konámpon. Tá pourou wouroukournámp yaomwirao kor torokwar mo i konámpon.

⁴⁹ Oukwe ofa mek yirir i konap te ofa yiki kukur naenámpria ni konapon. Tá taknámp, yaomwirao aropamp ninik mekamp kwatae ninikan kor wourékimpria ninik yiki kukarrá kák naenámpon.

⁵⁰ Oukwe te yae-párak kare ankankono. Aeno maomp nape konámp akwapá moyak nánko te, yumo fwap mokopia napo, am oukwe warko nape naenámpono? Táte taknámp oukwe nape niamp yiráp ninik mek yak nánko maok, yumo fwap yiráp ankwapnápént yonkwae porokwe kwapwerá tankápria warákár mwanapono.” ☆

10

Jisaso yupu pwar konap ninikan sénámp kar

☆ **9:50:** Lu 14:34; Kl 4:6; 1 Te 5:13

¹ Jisaso distrik Galili meknámp distrik Judia mek koropea ént Jordan mek nkwa mwaek fimwaek tápamprá yoump nánko, táte kápae kare koumteouráp arop koropeaka warko maomp wonae fik koupoukourapo maok, mao námoku i konámp ninikaok am fárákapan Kwaromp kar farákáp.

² Aenko maok, Farisi fákáre koropea man mokopon nke mwar ritea turunkrá, “Nomp lo te yupu pwar mwanámp te ‘Fwaponó’rá sénámp ni mo nie?” ³ Aerapo maok, Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Moses te Juda fi yumwan apae lo sánkámpon?” ⁴ Aeránko maok, am fárákapao sérrá, “Moses te ‘Arop yupu pwar námp kwamp te, pas kumwiaka yupuan sánkria, pwar mwanap te fwaponó’rá sérimpono.” ☆

⁵ Aerapo maok, tá Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Táte yumo Juda fi yumokunap ninikaokrá paokop napantá am lo kumwimpono. ⁶ Táte me koum sik te Kwaro ankank ponankor yoroia, tá poumou ntia yupu yoroimpon. Kwaromp Buk fek makrá sénámpon.

☆ ⁷ Kwaro sérrá, ‘Arop yupu sámpria éntupwar naropwar pwarará maomp yupunt koump námp te, am anánkwap te waeman ankárankamp pourounono. ⁸ Am anánkwap te warko anánkaopwe mono.’ Waeman ankárankamp pourou niamp kare yak nepono. ☆ ⁹ Aenámpara, Kwaro fekarea fákápá pwatenámp yupu anánkwap te aropao poporori kwaponó.”

¹⁰ Wakmwaek Jisaso éréképá yárák i konámp arop fákárárao tukupea nap mek yupu pwar konap

kar warko turunk. ¹¹ Mao am fárákan serra, “Arop ankárakao yupu pwarará ankwap yupu sámp námp te, náráp yupuan kwatae ninikria, mao ankwap yupurént kokopor námpono. ☆ ¹² Tá yupurao poumarop pwarará akwapea ankwap nap mek tank námp te, náráp poumaropan kwatae ninikria ankwapént kokopor námpon.”

Jisaso tárápuan ourour wor-pwararimp kar

Matyu 19:13-15; Luk 18:15-17

¹³ Koumteouráp arop fárákap Jisaso ‘Náráp tárápuan yae papria ourour sánkano’ ria maonámpok éréképa korop. Aeapo maok, Jisaso éréképa yarak i konámp arop fárákap nkea am arop fárákan yopor. ¹⁴ Jisaso takapo nkea maok, náráp fárákan yoporia arakrá sér, “Tárápu te numwar ononampok koropanápono, pwareнке. Kwaro náráp firáp taokeyak námp mek te mámá tárápu kánanke-táráp niampi yakápnep arop fárákapao maok, am mek yakáp mwanaponno. ¹⁵ Ono yumwan waeman kare kar sér rae: Táte arop ankwap mámake tárápu kánanke-tárápao Kwaro náráp firáp taokeyak námp mek yink konap niamp tak mo námp te, mao te am mek yoump naenámp pourou mo karenono.” ☆ ¹⁶ Aerá séria pwarará tárápu ankákárakrá yae yukup mek fákeyakrá me korok yae paprá ourour nénk.

Ankank tokwaeráp arop Jisasén turunknámp kar

Matyu 19:16-26; Luk 18:18-27

¹⁷ Jisaso takia pwarará fárámprá akwap naerianánko maok, arop ankárakao fárakoprá

koropea kwaráp torokompria man arakrá turunk, “Kwapwe kare tisa, ono te mokopiaka yiki yaká yak sámp nanampon?” ¹⁸ Aeránko maok, nopok Jisaso sérrá, “Amo te apaeria onan ‘Kwapwe kare’rá sénapon? Kwar ankárankampao saráp kwapwe kareno. ¹⁹ Lo kar te amo wae mér napon: ‘Yumo arop tirá wouri kwapon. Yumo ankwapamp kounteou poumou tárápunt kokopori kwapon. Yumo oukuni kwapon. Yumo arop ankwap kwekárá koti kwapon. Yumo arop ankwapamp ankank kikiankiaka pouroukoup kwapon. Yumo te ankár yiráp éntupwar naropwaromp yae ankore mekria maomp karwaok saráp kipo.’ ” ☆ ²⁰ Aeránko maok, am aropao Jisasén sérrá, “Tisa, ono te wokwaek épér mo feknámpia koropea, oukoumwan namp te waeman am loaok saráp yak nampon.” ²¹ Aeránko maok, Jisaso man énoukoupia warákár tokwaeria man sérrá, “Amo ankárankamp ankank te oukoumwan pwi mo napon. Amo akwapea waráp ankank ponankor aropan nénkea maok, am fekamp mani tia amo ankár ankank moráp aropan nénkampo. Amo takria maok, yámar mekamp kwapwe kare ankank sámp nanapono. Amo takia pwarará, ononampaok koropampo.” ☆ ²² Aeránko maok, am arop am kar wawia yépe kákárápea ninik kápaeria maok, Jisasén pwarará námokuráp némpouk arákarrá akwap. Am te apae riteanápe náráp ankank kápaeran aropan nénk te monoria námpon. ☆

²³ Jisaso námoku éréképá yáarak i konámp arop

fákáreran énoukoupia sérrá, “Arop fárákap kápae kare ankankráp te Kwaro náráp firáp taokeyak námp mek yoump naenámp te kour sir kare námpon.” ²⁴ Aeránko maok, námoku éréképá yarak i konámp arop fárákap maomp am kar wawia maok, kokorokor. Aeapo maok, Jisaso warko sérrá, “Tárápu! Ankank tokwaeráp arop Kwaro náráp firáp taokeyaknámp mek yoump naenámp te kour-sir kare yak námpon. ²⁵ Kamel * tokwaerao nil me kánanke mek yoump naerianánko, fákap nánko, kounkour i konámpnámp taknámp, ankank kápaeráp aropao kor Kwaro náráp firáp taokeyaknámp mek yoump naenámp te kour-sir tak námpon.” ²⁶ Aeránko maok, námoku éréképá yarak i konámp arop fárákap támao kokorokoria maok, námoku támao sérarrá, “Ae te takanánko te, wa mokop am mek yoump naenámp pwi námpon?” ²⁷ Jisas am fárákan énoukoup karia maok, sérrá, “Arop námoku te am tak mwanap pourou mono. Kwaro mwar kápae kare ankank fwap tak naenámp pwi námpon.” ☆

²⁸ Aeránko maok, Pita Jisasén kar ankárankamp arakrá sérrá, “Amo nkeae! Yino te kápae kare ankank te ponankor pwarará waráp wakmwaek korop námpon.” ☆ ²⁹ Tá Jisaso sérrá, “Ono wae-man yumwan kare kar sér rae: Arop ponankor onan, tá Kwaromp Kwapwe Kare Karan ninikria, náráp nap, ankwapnáp, antáp, éntupwar, naropwar, náráp tárápu, náráp yopwaran kor kwaporok pwareanám te, ³⁰ nopok fwap warko 100 por

* **10:25:** ‘Kamel’: “Juda Tére konap Ninik” kware 46-47 fek nkeae.

☆ **10:27:** Lu 1:37 ☆ **10:28:** Mk 1:16-20; Lu 5:28

sámp naenámpón. Oukoumwan māmá ke fek yakáp nap fek Kwaro fwap kápae kare ankank ponankor nénk nánko, manénkir ti-fákeyakápi napan kámákár akwap naenámpón. Am fárákap fwap kápae kare nap sámp, kápae kare ankwapnáp, antápnáp, éntupwar, tárápu, tá kápae kare yopwaran kor sámp mwanapon. Tá arop ankwap fárákapao nkwaekwe make ninik kwatae nénkea napan kor, nánkár wakmwaek kor mao te yiki yakáp mwanap sámp mwanapon. ³¹ Kápae kare arop fárákap oukoumwan mekia tukup nap te, nánkár te wakmwaek kar yakáp mwarea napon. Tá kápae kare arop fárákap oukoumwan wakmwaek kar yakáp nap te, am fárákap nánkár mekia tukup mwarea napon.”

Jisaso yinink por ‘Sumpwiaka warko fárámp nanamp’rá sénámp kar

Matyu 20:17-19; Luk 18:31-34

³² Jisas mao Jerusalem mek tukup mwaria mwaeak tukupria, Jisaso mekia akwap. Aenko mao éréképá yarak i konámp arop fárákapao ninika waeapo maok, koumteouráp aropao maomp wakmwaek tukupria maok, apáp tirink. Tá Jisaso námoku éréképá yarak i konámp arop éntér-sámp ramp warko éréképea maok, am fárákapán ‘Námwan mwanap’ ria farákápria arakrá sér, ☆ ³³ “Yumo wawenk! Oukoumwan te nomo Jerusalem mek tukupeanánko, arop ankáránkao Aropamp Táráp warámp-santukupea pris tokwae ntia lo yénkrá farákáp konap aropaonapok mwanapon. Aenapo, am fárákapao man kotia

☆ **10:32:** Mk 8:31; 9:31

maok, faropea sumpwi pap mwanap kar papea ankwap firamp yaek pwar mwanapon. ³⁴ Aenapo maok, am arop fárákap man wouroump-séria, tá man atoprá, man faropea sumpwi páte napo maok, yininki yakea warko fárámp naenámpo.”

Jems ntiaka Jon ‘Arop tokwae yak nene’rá niniknep kar

Matyu 20:20-28

³⁵ Sebedimp namoráp yawor Jems ntiaka Jon koropea Jisasén sérrá, “Tisa, yino amwan apae ankank sápaeria sénenko, yinan sáp te mokop nanaprá turunk reno.” ³⁶ Aerepo maok, mao am arop yaworan sérrá, “Yumwan te apae nanampon?” ³⁷ Am arop yaworao man sérrá, “Nánkár wakmwaek amo wae apár ponankoramp King Tokwae yaknap ke fek, amo yinan waráp sia king fek ankwap yae-párák mwaek tank naenámp, tá ankwap yae-mánkwan mwaek tank naenámpia yororoi kákampo.”

³⁸ Aerá sénepan maok, Jisaso am arop yaworan sérrá, “Yumo te am onan turunknep kar fwapia mér mo nepon.” Aeritea maok, Jisaso am arop yaworan wounáp kar kánanke arakrá turunk, “Ae te ono oukoumwan am mek fánaerianamp kap mek te yumo fwap am mek fánenep nie? Ono oukoumwan sumpwi naeria namp te, yumo fwap taknámp sumpwi nenep nie?” ☆

³⁹ Aeránko maok, am arop yaworao man sérrá, “Yino te fwap tak nenempon.”

Aerepo maok, Jisas am arop yaworan sérrá, “Tá kare, ono oukoumwan fánanamp kap te yumo kor

fánenepón. Tá ono oukoumwan sumpwi naeria namp te yumo kor tak nenepón. ☆ ⁴⁰ Aeno arop onomp yae-párák mwaek tank naenámp, tá yae-mánkwan mwaek tank naenámp te, am te apae ono nánapnamp ankankanápe mono. Am sia te Kwar námoku nánapi pwatenámp arop fárákapampono.”

⁴¹ Aeránko maok, ankwap fárákap fére-sámprampao am turunknep kar wawia maok, Jems ntia Jonén yopor. ⁴² Jisaso am fárákapán koropenk ritea maok, sérrá, “Yumo te wae mér naponó: Ankwap fi arop te arop poukeyakápria, náráp fíran fopwaoka wae konapon. Tá arop tokwae kar yakáp nap te koumteouráp arop fárákap ankár ‘Náráp karwaokenk’ ria kárákárea wae konapon.

⁴³ Aeno am nínik te yumo ou mek yak naeane, mono. Yumo ou mek arop tokwae yak naeria námp kwamp te, mao te ankár ponankor aropamp tére arop yak kuno. ☆ ⁴⁴ Arop meki akwapnámp arop tokwae yak naerámp kwamp te, mao ankár wakmwaek kar yaknámp ponankor aropamp kwaporok tére konámp arop niampi yak kuno.

⁴⁵ Am te apae riteanápe, Aropamp Tárápao kor arop fárákapao náráp téreria námwan yaewour mwanapria korop mono. Mao korop námp te am fárákapán yaewouria maok, tá námokuráp pourouran faropanáponoria aropán sánkea maok, am fek táman kápae kare koumteouráp arop warko yamokwap nanampria námpon.” ☆

*Jisas Bartimeusomp yi fwapi papám kar
Matyu 20:29-34; Luk 18:35-42*

☆ **10:39:** Ap 12:2; Yé 1:9 ☆ **10:43:** Mk 9:35 ☆ **10:45:** 1 Ti 2:5-6

⁴⁶ Jisas ntia am fárákap tukupea taun Jeriko mekia maok, Jeriko pwarará tukupapo maok, Jisaso éréképá yarak i konámp arop, tá kounteouráp arop ou tokwae énéni am fárákapént tukup. Aeapo maok, Timeusomp táráp Bartimeus, yi aompi yak nánko, mwae fik tankria kounteouráp arop tukup napo, am feknámp ‘Mani ankank sápenk’ ria sér i konámp. ⁴⁷ Mao wa nánko, Nasaret mekamp Jisas koropánko maok, man kárákáre fek wumwi, “Jisas, Devitomp ou fekamp Táráp † e! Amo onan aropompae!” ☆

⁴⁸ Aeránko maok, arop fárákapao man ‘Kar sér pwarae’ ria yopor. Aenapan maok, mao ankár tékén arakrá sér, “Devitomp ou fekamp Táráp e! Amo ankár onan aropompae!” ⁴⁹ Aeránko maok, Jisas fokopeyakrá sérrá, ‘Man wumwi napo koropano’ránko maok, am fárákapao am yi wurumpi yaknámp aropan wumwiria maok, man sérrá, “Jisas amwan wumwiane. Amo warákárrá fárámpae.” ⁵⁰ Aerapo maok, mao náráp waempyam sirarrá koupour fárámpará Jisasnámpok akwap. Aenánko Jisaso man arakrá turunk, “Amo te ono amwan te apae aeria nape?”

⁵¹ Aeránko maok, am yi wurumpi yaknámp arop támao sérrá, “Tisa, ono te yi nke nae rae.”

⁵² Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Fwaponon. Amo wae akwapae. Waráp mér nap támao amwan fwapi pap námpon.” Aeránko maok, táte mao wae fwap nkeria maok, Jisasén éntér paprá mwae-páraok akwap. ☆

† **10:47:** Matyu 20:30 fekamp kar fi fek nkeae. ☆ **10:47:** Mt 9:27 ☆ **10:52:** Mk 5:34

11

Jisaso King niampia Jerusalem mek akwapámp kar

Matyu 21:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19

¹⁻³ Mao wae tukupea Jerusalem mek mwariaka némp Betfage ntiaka Betani mek wonae fik Oliv faonkwekria Jisaso éréképá yáarak i konámp arop yaworan sérrá, “Yumomékir am nomo nkenámp némpouk am fek akwapenke. Yumo akwapea am némpoukria koupour kar nke nepo, arop donki soup arop oukoumwan am fek tank moianámp tokorop tenapan, aokorop-pwararea sankorop kipo. Aenepo, yumwan arop ankárankao ‘Am apae nenepon?’ ria turunk nángo te, yumo arakrá sér kipo: ‘Tokwae Karao am fek tére naenámpono. Mao téreaka pwarará koupour kar warko sámp-kérép naenámpon.’” Aerá séria pwarará maok, Jisas am arop yaworan sámp-kérép. ⁴ Aeria maok, am arop yaworao akwapea nke nepo, am donki soup ankárankamp nap ménki fek wonae fik apárok mwae fik tokorop tenapo maok, am táman aokorop. ⁵ Aenepo maok, arop ankwap fárákap wonae fik yakápia am arop yaworan arakrá turunk, “Yumo te apae neria am donki soup aokorop repe?” ⁶ Aerapo maok, am arop yaworao am fárákan Jisas manénkir sérinámp kar sérepo maok, am fárákapao kor “Takenke.” ⁷ Aerapo maok, am arop yaworao donki soup warámpea Jisasonámpok koropea maok, námokuráp waempyam am donki paonkore kor fek yunkupá pwarepo maok, Jisaso am fek tank. ⁸ Aenángo maok, arop kápae karerao kor,

Jisas tanknámp donki am fek pumpurékamprá akwapanoria mwaeaok náráp waempyam ankank woroprá yunk. Tá ankwap fárákapao yopwar mek mwaekamp yao yowe karámp-tokoprá mwaeaok yunk. ⁹ Aenapo, koumteouráp arop ankwap fárákap mekia tukup nap, tá ankwap fárákap wakmwae éntér káki tukup nap, mao ponankor fáparákrá tékén arakrá sér,

“Nomo Kwarén warákár mwaro!

Am arop Kwaro námokuráp e fek sámp-kérépeanám aropara,

man ourour sánkano.

¹⁰ Nomp ounáp Devit

kápae kare aropan taokeyaknámp taknámp oukoumwan kor mámá arop nomwan taokeyak naenámpon.

Ae naenámpara,

nomo Kwaromp e narek karaok sampok mwaro.”

☆

¹¹ Tá Jisaso kwapea Jerusalem mekria maok, lotu nap tokwae mek youmpea ankank ponankor énounkouprá yarak. Takia pwarará maok, yámar porokor naeria námpantá mao náráp éréképá yarak i konám éntér-sámpramp arop fárákapént Betani mek arári tukup.

*Jisaso yao fikan ‘Tank kwapono’rá sérimp kar
Matyu 21:18-19*

¹² Wokwae ankwap kumuruk Betani meknám Jerusalem mek aok mwaria maok, Jisas mwaeaok yae-porokwe nángo maok, ¹³ nke nángo, yao fik *

☆ **11:10:** Sng 118:25-26 * **11:13:** ‘Yao fik’: “Juda Tére konap Nínik” kware 36-37 fekamp kar ntia wunéri nkeae.

panek tae morok yakánko pwae kápae kare. Aemantá maok, mao akwapea wonae fik am fek ki tank mákeanrá oupourounk námpan maok, ki ankárank tank mo kare, pwae mwar yak. Am te apaeria námpanápe, oukoumwan tank konámp ke mono. ¹⁴ Aenánko maok, Jisaso am yaoan arakrá sér, “Amo warko ki tank napo, arop fárákap am ki fár mo kareno.” Aerá séránko, mao éréképá yárák i konámp arop fárákap am takrá sénámp kar wae wa.

✧

Jisaso lotu nap tokwae mek arop bisnis tére napo yérépemp kar

Matyu 21:12-17; Luk 19:45-48; Jon 2:13-17

¹⁵ Jisas ntia mao éréképá yárák i konámp arop fárákap tukupea Jerusalem mek, tá Jisas lotu nap tokwae mek youmprá maok, am mek bisnis térenap arop fárákap ek yéréperá kérép. Aeria ankwap firamp mani tia lotu nap tokwaeramp mani nopok nénknep kákánarrápan, tá am arop fárákap am fek tankáprá, ant mani fek nénknep sia méntér wakárrá souroumpour. ¹⁶ Aeria maok, mao arop ponankoran ‘Yumo nkwakwe make ankank tiaka lotu nap yár meaok paokopi kwapono’rá sér. ¹⁷ Aeritea maok, mao am fárákap yénkrá farákápria sérrá, “Kwaromp Buk fek kar arakrá sénámpono: ‘Onomp nap máte “Kápae kare arop fi onan kar toropwap i konap nap”rá sér mwanapono.’ Aeno yumo mákiaka arop fupukrá ankank pouroukoup mwanap aropao, mek wouroumpeyakáp konap apár niampi pap nape.” ✧ ¹⁸ Pris tokwae fákáre ntia

Kwaromp lo yénkrá farákáp konap arop fákáre am kar wawia Jisasén farop mwanap mwae kup oupourouunk. Am tak nap te apae riteanápe koumteouráp arop ponankor Jisasomp kar wa napo, kwapwe kare námpantá, táman kokorokoria napon. ☆ 19 Aeapo maok, kumuran Jisas námoku éréképá yáarak i konámp arop fákárent Jerusalem pwarará Betani mek tukupapono.

Kwarén mér kare námp fek kar toropwapria ankank sámp naenámp kar
Matyu 21:20-22

20 Wakmwaek ankwap yae fek koumounek kar Jisas ntia mao éréképá yáarak i konámp arop farákáp tukupria am yao fik nkeapo maok, wae yákáre yak. Tá maomp pwae ntia arák te wae yoronkwae yak. ☆ 21 Aenko maok, Pita am yao fikan Jisaso sérimpan ninikia sérrá, “Tisa, amo yipirman māmá yao fikan ‘Kwatae akwapano’rá séri nap te, oukoumwan wae yákáre yakáne!” 22 Aeránko maok, Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Yumo ankár Kwarén mér kárákáre kipo. 23 Ono yumwan kare kar sér rae: Arop anánk ninik yak moria, námo am ankank fwap nke nanamponorá mér kare námp te, am arop te fwap māmá faonkweran sérrá, ‘Amo fárámprá solwara mek far-kirékapae’rá sénánko te, mao te fwap am ninik námp niamp take pourouráp sámp naenámp. ☆ 24 Ae naenámpara, yumo ankank sámp mwaria, fwap sámp mwanámpon ninikria, Kwarén kar

toropwap nap te, yumo waeman sénap niamp take pourouráp sámp mwanapon.” ☆

²⁵ Yumo Kwarén kar toropwap nae nap kwamp te, arop ankwapao yumwan kwatae ninikianángo, yumo mao amwan kwatae niniki námp ninik nap kwamp te, yumo maomp kwatae ninik nik mo pwar kipo. Am takia pwarapo, yiráp Naropwar Kwar yámar mek yak námp waráp ninik kwataeran kor nik mo pwar naenámpo. ☆ ²⁶ Aeno yumo am aropao yumwaninámp kwatae ninik nik mo pwar moia napo te, Naropwar Kwar yámar mek yak námp mao te yiráp kwatae ninikan kor sámp-sir mo naerámpon.

Jisasén ‘Amwan wa kárákáre sánk námpono?’rá turunknap kar

Matyu 21:23-27; Luk 20:1-8

²⁷ Jisasomp fákáre warko tukupea Jerusalem mek napo maok, Jisaso akwapea lotu nap tokwae yár mek yarak nángo maok, pris tokwae fákáre, tá lo yénkrá farákáp konap arop, tá Juda fi taokeyakáp i konap arop makia maonámpok korop. ²⁸ Aeria maok, mao lotu nap tokwae mek bisnis térenap arop yéréperá kérépámpan ninikrá man turunkrá, “Amwan te wa kárákáre sánkrá, takrá téreaerianángo tére napon? Amo am kárákáre te maokamp sámpea, am fek tére napon?” ☆

²⁹ Jisaso am arop fákáreran sérrá, “Ono kor yumwan ankwap ankank ankáránk turunk nae nae. Táte yumo ono turunknamp kar pwarokwaprá sénapo maok, nopok ono kor am

☆ 11:24: Mt 7:7; Jo 14:13-14 ☆ 11:25: Mt 6:14-15 ☆ 11:28: Jo 2:18

kárákáre wa sáp námp yumwan fwap sénanampon.
³⁰ Wokwaek Jono arop ént mek nérrá kák námp
 te yumo ninik nap te, am te Kwaromp ankank ni,
 aropamp ankank nie? Yumo onan sérenke.”

³¹ Aeránko maok, am fárákapao námoku kok
 sérarrá maok, arakrá sér, “Táte nomo ‘Kwaromp
 ankank’rá sénánko te, nomwan ‘Ae te yumo
 apaerá man mér mo naponon?’rá sénane. ³² Táte
 nomo ‘Aropamp ankankono’rá sénánko te am kar
 te pwi mono.” Am takrá sénap te apae riteanápe
 waeman arop ponankor ‘Jon te profet kare’rá
 sénapantá, apápria naponon. ☆ ³³ Ae nap kwamp
 maok, Jisasomp kar pwarokwaprá sérrá maok,
 “Mono. Yino te mér mono.” Aerá sérapo maok,
 Jisas kor am fárákan sérrá, “Ono kor am kárákáre
 maokamp sámpeaka am fek tére namp te yumwan
 sér mono.”

12

*Kwataenap arop wain yopwar taokeyakápnap
 wounáp kar*

¹ Jisaso Juda fi mekamp arop nununkwiramp
 ninikan wounáprá arakrá sér, “Arop ankárankao
 wainampor yopwar yimpea, farmaea pwar.
 Aea maok, yumwi youkoupea wain ki sokwap
 mwanap tang yoroi pwar. Tá am yopwarantá
 yérék naenámp aropampor nap tia pwar. Aea
 maok, am yopwar te am mek térerá mani
 sámp mwarianap aropamp yaek pwarará,
 mao námoku te akwapea panek ankwap
 némpouk yak. ² Akwapá yakea maok, wae

☆ 11:32: Mt 21:46

wain ki yápaenámp ke fek wain ki, námwan ankwapmwaek sápanáponoria náráp tére arop am wain yopwar taokeyakápnep aropaonapok sámp-kérép nánko, akwap. ³ Akwapea maok, am yopwar taokeyakápnep arop fárákaponapok nánko maok, am fárákapao man sámpá fukia kwaporok yérépe sámp-kérép. ⁴ Aeapo maok, tá am yopwar naropwar tére konámp arop ankwap sámp-kérép nánko, akwap nánko, man me korok porokwapea pwarápaie sánk. ⁵ Aeapo warko ankwap tére arop sámp-kérépánko maok, man kor fukia sumpwi pap. Aeapo, warko kápaie kare tére arop tirá kérép námpan maok, am arop fárákapao ankwap fárákap párák fupukria, ankwap fárákap wae fupukrá yákáre kák. ⁶ Takia pwar napo maok, arop ankáránk kare mwar yak. Am arop te mao warákár kare konámp námokuráp tárápono. Aenámpan maok, wakmwaek kar am táráp sámp-kérép naeria sérrá, ‘Am fárákap te fwap onomp tárápamp kar wa mwanapono.’ Aeria sámp-kérép nánko, am yopwar taokeyakápnep aropaonapok akwap. ⁷ Aenámpan maok, am yopwar mek térenap arop fárákapao man nkeaka námoku ou mek kar arakrá sérarapon, ‘Mámá arop máte naropwaromp weri mek yakria ankank ponankor wakmwaek ti naeria námpono. Nomo koupour man kor sámp-wouroump mwaro. Nomoku má yopwar má ankár sámp mwanámpono.’ ⁸ Aeria maok, man sámpá fukia maomp yákáre te yopwar farmae younkwek sitenapono.” ☆

⁹ Am wounáp kar séria pwarará, Jisas koum-teouráp aropan turunkrá, “Am yopwar naropwar

☆ 12:8: Hi 13:12

koropea te apae naenámpón? Mao koropea te, am yopwar mek térenap arop fárákapan tirá wouria pwarará, am yopwar arop ankwap fárákapan sánk nae-námpon.

¹⁰ Ae te yumo Kwaromp kumwi kánanke te nkea farákáp moi napon? Am te arakrá sénámpon: ‘Am yumwi te térenap aropao kwataenoria pap napon.

Aeno oukoumwan te, mao nap sámp-fákeyak konámp

nap kouprér niampon.

¹¹ Tokwae Karao námokuianánko, māmá ankank korop námp te, yino nke nánko, am te kwapwe kare námpon.’ ” ☆

¹² Aenánko, am arop nununkwi fákáre Jisaso am wounáp kar sénámp te, waeman yinan táman sénámponrá mér. Aeria maok, Jisasén sámp mwaria napao maok, koumteouráp aropan apáp ap kwamp maok, pwarará tukupap.

Jisasén ‘Sisarén takis sánk mwanámp ni mo nie?’rá turunknap kar

Matyu 22:15-22; Luk 20:20-26

¹³⁻¹⁴ Aeria maok, Farisi ankwap fárákap, tá Herotént yakáp konap arop ankwap fárákap tukupea maok, Jisasén, mokoprá séran wawia man kot mwar ritea poupwékáprá sérrá, “Tisa, yino te wae mérono, amo te aropan apáp mo, ankár kare kar saráp sér i konapono. Amo te ankárankamp pourouráp ninik fek ponankor aropan tére konapon. Aeno amo nik nap te mokopono? Mosesomp loao nomwan ‘Fwap

☆ **12:11:** Sng 118:22-23; 1 Pi 2:6-8

Sisarén takis sánk mwanapono'rá sénámp ni mo nie?"

¹⁵ Aenapan maok, Jisas te am fárákapamp poupwekáp ninik te wae mérámp kwamp maok, am fárákan sér, "Ae te yumo te onan apaerá kwekár napon? Mani náparamp sankorop napo, ono nke nae." ¹⁶ Aeránko, am fárákapao mani náparamp sankoropea sánkapo, mao am fárákan turunk, "Mámá wunéri tá e máte wampono?" Aeránko maok, am fákáreráo sérrá, "Am te Sisarompono." ¹⁷ Tá nopok Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá sér "Tá Sisaromp te Sisar námokuráp sánk kip, tá Kwaromp te Kwar námokuráp sánk kip." Aeránko maok, am fárákapao maomp kar wawia kokorokor. ☆

Jisasén arop sumpwiaka warko fárámp konap turunknap kar

Matyu 22:23-33; Luk 20:27-40

¹⁸ Warko Sadyusi ankwap fárákapao, arop sumpwi nap te warko fárámp monorá mér i konap kwamp, koropea Jisasén arakrá turunk, ☆ ¹⁹ "Tisa, Moseso kar ankwap kumwia nomwan arakrá sér, 'Arop ankárankao táráp mo námpao sumpwi nánko, tá yupu mwar yak nánko te, nánaerao sámpeanánko, am yupu tárápu tianánko, naerao yaknámp weri mek yak nánko, am fi tomoro mo naenámpon.' ☆ ²⁰ Amo am kar fwap mérapo te, yino amwan ankwap kar turunk mwaro: Tá fákánek mwearo yakáp nap kwamp te, nae-tárápao yupu sámpea táráp sámp moitea sumpwi nánko, ²¹ tá warko nánaerao sámp. Sámpea tanknámp, táráp

sámp moia sumpwi nánko, warko am nánaerao kor taknámp tak. ²² Takrá akwapea am fákánek mwearo am ponankor am yupu sámpea táráp sámp moiaka, ponankor faokaria napo te, wakmwaek yupurao kor taknámp sumpwi. ²³ Amo te wae mér, am fákánek aropamp yupu te am ankárankamp támaono. Tá nánkár wakmwaek kor sumpwinap arop fárámpnap ke fek am yupu te wamp yupu yak naenámpon?”

²⁴ Aerapo maok, Jisaso am fákáreran sérrá, “Yumo te Kwaromp Buk fekamp kar fwapia mér mo napon. Tá Kwaromp kárákáreran kor taknámp fwapia mér moria maok, yumo épérép kar sérarapon. ²⁵ Nánkár sumpwinap arop apár me meknámp warko ferámpnap ke fek te yupu sámp mono. Kwaromp yámar mekamp ensel fákárerao yakáp napnámp taknámp yakáp mwanapon.

²⁶ Aeno māmá sumpwinap arop warko ferámp mwanap kar te, yumo Mosesomp buk fekamp kar yao kánanke mek yaomwirao yurunk námpao maok, yao fár mo námp te yumo nkerá farákáp moi napon? Am farákápnámp kar te Kwaro Mosesén sérrá, ‘Ono te waráp wokwaekamp appeyaenáp Abraham, Aisak, Jekop, maomp Kwarono.’ ☆

²⁷ Kwar te sumpwinap aropamp Kwaranápe mono. Am Kwar te yiki yakápnap aropamp Kwarono. Aenámpan maok, yumo te épérép kare kar sénapon!”

Kwaromp lo mek tokwae kari yaknámp loan sénámp kar

Matyu 22:34-40; Luk 10:25-28

²⁸ Lo yénkrá farákáp konámp arop ankárank koropea wa nángo, am arop fárakapao Jisasént kar yorowarrá yakáp. Aenapo Jisas nopok yae-párák kare kar fek am fákáreran sérámpantá maok, mao Jisasén turunk, “Apae lorao tokwae kari yakria ponankor loan kámákár akwap námpon?”
²⁹ Aeránko Jisaso am kar pwarokwaprá arakrá sér, “Lo tokwae kari yak nám te aránon: ‘Israel, yumo wawenk. Tokwae Kar te nomp Kwar Tokwae ankárankamp támaono. ☆ ³⁰ Yumo ankár yiráp yonkwae kare ponankor, yiráp waemp ponankor, yiráp ninik ponankor, tá yiráp kárákáre ponankor fek Kwarén warákár tokwae kipo.’ ³¹ Lo anánk te ará: ‘Amo ankár waráp firáp aropan warákár nap te, amokuráp pourouran warákár konapnám taknámppo.’ Lo ankwap te am anánkaopwe man kámákár akwap mono.” ☆

³² Aeránko maok, am lo mérnám arop Jisasén sérrá, “Tisa, amo sénáp kar te kwapwe kareno. Tá amo kare sénapon, Tokwae Kar ankárankampao saráp Kwarono. Ankwap kwar yak mono. ³³ Aeno nomo te ankár nomp yonkwae kare ponankor, nomp ninik ponankor, tá nomp kárákáre ponankor fek man warákár kare mwanámpon. Tá nomo ankár námoku warákár konámpnám taknám arop ankwap fárakapan kor taknámprá warákár mwanámpon. Am lo anánkaopwe támao ampaok nángo te, am ninik támao ponankor ofa yaomwi mek yankap, tá ponankor nkwakwe make ofaran kámákár akwap námpon.” ☆

☆ **12:29:** Lo 6:4-5 ☆ **12:31:** Wkp 19:18; Ro 13:9-10; Ga 5:14

☆ **12:33:** Hos 6:6

³⁴ Jisas am kar wa náńko maok, arop mér kwapwenámp aropamp kar niamp náńko maok, Jisaso man arakrá sér, “Amo te Kwaro náráp firáp taokeyak námp mek te panek yak mo napon.” Aeráńko maok, arop ponankor te apáprĩa, Jisasén kar ankwap turunk mono.

‘Krais te wanono’rá turunknámp kar

Matyu 22:41-46; Luk 20:41-44

³⁵ Jisaso lotu nap tokwae mek yakriaka kounteouráp aropan kar yénkrá farákáp. Aeriaka mao arakrá turunk, “Lo yénkrá farákáp konap arop te mokopia ‘Krais te Devitomp táráp’rá sénapon? ³⁶ Tá wokwaek kar Yiki Kor Spiritao Devitén ninik sánk náńko, Devit námoku sérrá:

“Tokwae Karao onomp Tokwae Karan arakrá sér, “Amo onomp yae-párák mwaek tankrá akwapea napo,

waráp yopor arop waráp yae ankore mek kák tenanko,

yakáp mwanapon.” ’ ☆

³⁷ Devit námoku am aropan ‘Náráp Tokwae Kar’rá sénámp te, mokopia am arop warko Devitomp fi mekamp yak naenámpo?” (Jisaso am kar séráńko maok, kápae kare kounteouráp arop maomp kar wawia warákár.)

Lo mérnáp aropamp ninik kwatae

Matyu 23:1-12; Luk 11:43; 20:45-47

³⁸ Tá Jisaso am fárákapan kar yénkrá farákápria arakrá sér, “Yumo te lo mérnáp arop fárákapan fwapiaka mér kip. Am fárákap te waempyam éri képerĩa paokop mwar kar i konapono. Tá

koupoukour nap fek kounteouráp aropao, námwan ‘Gude’rá sérenk kar i konapono. ³⁹ Am fárákap te lotu nap mek arop nke nap fek mekok tankáp mwar kar i konapon. Aeria maok, fir tokwae fánap fek kor mér arop tank konap sia fek tankáp mwar kar i konapon. ⁴⁰ Am fárákap te kae kounteouran poupwékáprá tukupea, wakmwaek maomp ankank ti konapono. Am ninik yak námpan maok, kwekárrá kar toropwap éri konapono. Nánkár kot mwanap ke fek am fárákap touwe tokwae kwatae sámp mwanapon.”

*Ankank moráp yupurao Kwarén ofa sánkámp kar
Luk 21:1-4*

⁴¹ Jisaso ankwap ke fek lotu nap tokwae mek koropea mani kák konap bokis tokwae páte nap fek am wonae fik tankrá nke nánko maok, kounteouráp arop am mek mani sir. Mani kápae kareráp aropao bokis mek mani kápae kare épér. ⁴² Táte ankank moráp kae yupu ankwap koropea mani kánanke wan toea niamp anánkamp am mek sir. ⁴³ Aenko Jisaso námoku éréképá yarak i konámp arop fárákapan koropenk ritea maok, am fárákapan sérrá, “Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Mámá ankank moráp kae yupu máte mao mani tokwaeráp kounteouráp arop sinap mani kámákarea yoporop mani tokwae sinámpón. ☆ ⁴⁴ Mámá ponankor kounteouráp arop te mani kápae kare tank nánko, aopwek kánanke ankwapmwaek saráp bokis mek sinapono. Aeno táte am yupu te mani mo námpara, fir sámpá

fánaenámpao kor tank mono, am kánanke táman mwar ponankor sirari námpon.”

13

‘Lotu nap tokwae nánkár kwatae akwap naean’rá sénámp kar

¹ Jisaso lotu nap tokwae pwarará akwap nángo maok, mao éréképá yáarak i konámp arop ankwap ankárankao sérrá, “Tisa, am yumwi nununkwi kwapwe nkeae. Tá nap kokwapwe nko nkeae.”

² Tá Jisas maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Amo nap nununkwi kwapwe táman nke rape? Nánkár wakmwae te, arop fárákapao, yumwi ankwap yumuntuk taki tankanoria pwar mono. Arop fárákapao am te ponankor momontokoria apárok sir mwanapon.” ☆

*‘Kápaé kare touwe korop naean’rá sénámp kar
Matyu 24:3-14; Luk 21:7-19*

³ Jisaso Oliv faonkwek tankria nke nángo, lotu nap tokwae nkwampok yak. Tá Pita, Jems, Jon, Andru, am yiaworaopwerao saráp tukupea man turunkrá, ⁴ “Amo yinan sérae: Mam ke fek am ankank korop naenámpon? Apaeraomékir korop nángo, nkea am ankank korop naenámp te wae wonae fikeanrá mér mwanámpon?”

⁵ Aerá turunkapo maok, Jisaso am fárákanpan sérrá, “Yumo te fwapia mér kip! Takria arop ankárank yumwan kwekár naeane. ⁶ Kápaé kare aropao koropeaka onomp eran ‘Ono támao nae.’ Makrá sér mwanape. Aeriaka kápaé kare kounteouráp aropan kwekár mwanape.

☆ 7 Náńkár yumo wa napo, ‘Yorowar koropán’rá sér, tá panekamp yorowar kar sérarrá korop. Aenapo kor, táman wawia korokop kwapono. Am ankank te waeman korop naenámpan maok, má apár pwar naenámp yae te oukoumwan sikono. 8 Arop ankwap firao ankwap-ankwap firént yorowar. Tá ankwap kingomp firao ankwap kingomp firént yorowar mwanap. Ankwap apárok némp yérur korop náńko, táte ankwap apárok yae-porokwe tokwae korop naenámpon. Am ankank koropánk námp te yupurao táráp fárákap naeria manénkir touwe sámp konámp niamp take koropánk naenámpon.

9 Am ke fek te yumoku támao fwapia mér kip. Yumwan ankwap fárákapao náráp lotu nap mekamp kaunsilonámpok santukupá kot mwanape. Aeria maok, yumwan lotu nap mek porokwap mwanap. Yumo onont paokop napara, arop yumwan éréképá tukupea gavman fákáre, tá king fákáre nke nap fek párap napo te, yumo te onomp kar am fárákapan fwap fárákáp mwanapon. 10 Náńkár ponankor arop fi ankár Kwapwe Kare Kar fárákáp napo, wawia napo, apár pwar naenámpon. ☆ 11 Yumwan sámpá yarokwapea santukupea kot napo, yumo apápria, yino apae kar sér mwareanrá niniki kwapono. Ponankor kar te Kwaro yumwan nénk náńko, am ke fek táman yumo ankár fárákáp mwanapon. Am te apae riteanápe yumoku saráp kar fárákáp mono. Yiki Kor Spiritao am kar yumwan sánk naenámpon. 12 Tá arop náráp nánaeran arop outiri

nánko, man foupouri pap. Tá naropwaryaenápo kuri náráp tárápuan taknámp mwanapon. Tá táráp ankwapao kor éntupwar naropwarén yoporia arop outiri napo, foupouri pap mwanapon. ¹³ Tá yumo onont paokop napara, arop ponankor te yumwan kokwarok mwarea napon. Aeno aropao kárákáre yakrá akwapea, pwarnámp yae feknámp te Kwaro man warko warámp naenámpon.” ☆ ☆

Kwatae kare ankank wakmwaek korop naenámp kar

Matyu 24:15-28; Luk 17:23-24

¹⁴ Jisaso warko sérrá, “Yumo nke napo, kwatae kare ankank Kwaromp yiki kor taun mek fokopeyak naeane. (Arop māmá kar nkerá farákáp námp kwamp te, ankár fwapia ninik kuno.) Am ke fek te koumteouráp arop Judia apár mek yakáp nap te ankár pīrikimpea faonkwek pok mwanapon. ☆ ¹⁵ Táte arop naepik yakeanámp te warko nap mek youmpeaka náráp ankank sámp mono. ¹⁶ Tá arop yopwar mek yak námp te, arákarrá akwapea náráp nap mekamp waempyam sámp mono. ¹⁷ Am ke fek te koumteou arop yareráp, tá yupu-táráp mom wurump nap te koupoutáráp nape! Mao te pīrikimpea foporakorrá tukup mwanap kour-sir napon. ¹⁸ Yumo te am kwatae ankank te námpare korop konámp ke fek koropantáno, Kwarén kar toropwap kipo. ¹⁹ Am ke fek te yoporop touwe tokwae kar korop naenámpon. Wokwaek Kwaro kápae kare ankank yoro námp fekia koropea,

☆ **13:13:** Jo 15:18-21 ☆ **13:13:** Mt 10:17-20 ☆ **13:14:** Dan 11:31

oukoumwan nâmp te take pourouráp touwe tokwae korop moimpon. Tá nánkár wakmwaek kor warko take pourouráp touwe tokwae korop mo naenámp. ☆ 20 Táte Tokwae Karao am touwe tokwae korop naenámp ke fek fae ták-pwar moianámp te, koumteouráp arop ponankor wour mwanapono. Ae mwanapan maok, mao námoku nánkárápnámp aropan ninik námp kwamp, am ke fae ták-pwara námpon.

21 Am ke fek arop ankárankao yumwan sérrá, ‘Yumo nkenke! Kraís máyakáne!’ Tá ankwapao sérrá, ‘Yumo nkenke! Nkoyakáne!’ Aerá sénánko te, yumo te maomp kar wawi kwapono.

22 Aeno arop ankwap fárákapao koropea yumwan kwekárrá sérrá, ‘Ono te Kraisono.’ Tá ankwap kar sérrá, ‘Ono profetono.’ Aeriaka kárákáre yororoiaaka ankwap pourouráp ankankan kor tére mwanape. Ono waeman kare kar sér rae: Koumteouráp arop Kwaro náráponoria nánkáráp námp te, am taknap arop fárákap támao fwap man poupwekáp mwarea napon. ☆ 23 Ae mwarea napara, yumo te fwapia mér kip. Ono waeman yumwan kápae kare ankank korop naenámp séri nampono.”

Nánkár wakmwaek Aropamp Táráp kare korop naenámp kar

Matyu 24:29-31; Luk 21:25-30

24 Jisaso warko sérrá, “Nánkár am touwe tokwae am akwap tenánko, yámar kirikip nánko, yunk warko yokor mo. 25 Tá yámar mekamp térme ponankor mukarrá ékrink naenámp. Yámar

mekamp kárákáre kor ankankao kor wuwia wae naenámpón. ☆ ²⁶ Aenáńko, am ke fek táman Aropamp Táráp kóumwe mek tankria kárákáre tokwae ntia maomp wae mént ék náńko, arop nke mwanapon. ☆ ²⁷ Am ke fek táman mao ensel fákáre tirá kérép náńko, ékiaka apár yarápae pwar námp fek tukupea, Kwaro náńkárápnámp arop fárákap kóupoukarea, ponankor am fi érékép mwanapon.” ☆

‘Yao fikan nkea mér kip’rá sénámp kar

Matyu 24:32-35; Luk 21:30-33

²⁸ Jisaso warko sérrá, “Yumo te yao fikan nkea mér sámp mwanapon. Maomp yowe kor ént féki yak námp te, pwae wourékam arokwe náńko, am te kwapwe naenámp kenono. ²⁹ Taknámp náńkár wakmwaek kor yumo nke napo, am ankank kwatae koropáńk náńko te, yumo am táman mér kip. Aropamp Táráp korop naenámp yae wae wonae fik ménki fek yak námpón. ³⁰ Ono waeman yumwan kare kar sénámpón: Mámá kear mekamp kóumteouráp arop oukóumwan sumpwi mo, yiki yakápria, mámá ankank ponankor korop náńko, nke mwanapon. * ³¹ Tá yámar ntiaka apár máte akwapá pwar naenámpón. Aeno onomp kar máte pwar mono.”

‘Arop ankwap am ankank korop naenámp yae mér mono’rá sénámp kar

Matyu 24:36-44; Luk 21:34-38

☆ **13:25:** 2 Pi 3:10; Yé 6:12-13 ☆ **13:26:** Mt 26:64 ☆ **13:27:** 1 Te 4:16-17 * **13:30:** Mámá yére 30 fek yaknámp kar te yére 24-27 fek pwarnámp karan sénámpón.

³² Jisaso warko arakrá sér, “Tá arop ankwap am ankank korop naenámp ke ntia yae te mér mono. Onomp Naropwar námoku saráp am mér námpon.

☆

³³ Yumo te fwapia mér fek yérékrá yakáp kip. Am te apae riteanápe, am te mae ke fek korop naenámpaoean yumo mér mono. ☆ ³⁴ Am te arak námpon: Arop ankárankao náráp nap pwatea akwap naeria, maomp tére konap arop ankákárankan arakrá kar toropwap: Náráp nap mekamp ankank má fwapia taokeyakáp kipria maok, arop ménki fek taokeyak konámp aropan, ‘Amo yérékrá yakamp’rá séritea akwap konámp niampon. ³⁵ Mak ri konámpnám taknám fwapia yérékrá yakáp kip: Yumo te mér mo mam ke fek am nap nouroup korop naenámp te, kumuran korop ni, táte kumuruk korop ni, tá kom fárámp nánko korop ni, tá koumounek kar korop nie, am te yumo mér mono. ³⁶ Takria mao koupour koropria yumo pamp nap nkeantáno. ☆ ³⁷ Mámá kar ono yumwan farákáp namp máte koumteouráp arop ponankoran sénampono: Yumo fwapia yérékria yakáp kip.”

14

Jisasén farop mwaria kar papnap kar

¹ Wakmwaek anánki yakea maok, Pasova Yae Tokwae ntiaka Pan Yis Moráp Fári konap Yae korop naenámp yae tank nánko maok, pris tokwae fákáre, táte lo yénkrá farákáp konap arop fákáreráo sérrá, “Nomo te mokopiaka Jisasén poupwékápia

kánánkámp sámpeaka foupouri pap mwaro?” ☆

² Am fárákapao sérrá, “Nomo lotu i konap yae tokwae fek te am ankank tak mono. Takria koumteouráp arop nkea kokorokorra nomwan yorowar mwanape.

Yupurao Jisasomp me korok sanda kwarákarimp kar

Matyu 26:6-13; Jon 12:1-8

³ Am ke fek te Jisaso Betani mek akwapea, wokwaek lepra touwe sámpá yakámp arop Saimonomp nap mek tank. Mao fánaeria tank nánko maok, yupu ankárank korop. Mao te yumwi fekamp botol kwapwe kare am te nánákáre kwapwe konámp sanda mani tokwae fekamp, am botol nás kor ták-pwararea maok, Jisasomp me korok am sanda kwarákár. ⁴ Aenánko maok, arop ankwap fárákap yakáp nap man nkea kokwarokria maok, námoku kok arakrá sérar, “Apaeritea mao am sanda kwaporok kwarákarrá pwar námpon? ⁵ Tá nomo arop sánk nánko sámpriaka 300 mani silva sáp napo, tá ankank monap aropan sánk mwanámp tene!” Makrá séria maok, am yupuran yopor. ⁶ Aerapo maok, Jisas am fárákapán sérrá, “Yumo am yupu numwar takano pwareнке. Apaerá yumo man ninik kápae sánk rape? Mao te onan kwapwe kare ninik námpon. ⁷ Nánkár am ankank monap arop fárákap te yumont kápae kare por yakáp napo, yumo am fárákapán yaewour saráp yakáp mwaria te tak mwanapon. Aeno ono te yumont kápae kare por yak mono. ⁸ Ankank mámá yupuaoui námp

☆ 14:1: Kis 12:1-27; Mk 10:32-34

te fwap tak naenámp pwi nángo námpo. Ono oukoumwan sumpwi mo nanko, mao onomp pourouk sanda kwarákárámp te onomp pourou apár me mek pap mwanap nánap námpon. ☆ ⁹ Ono yumwan waeman kare sénampon: Ponankor apár mekmwaek tukuprá Kwapwe Kare Kar farákápria máná yupuaoinámp ankank máman kor méntér sérar napo, arop farákap man ninik mwanapon.”

Judas pris tokwae fákárean Jisas yiráp yaek pap nanae'rá sérimp kar

Matyu 26:14-16; Luk 22:3-6; Jon 11:45-54

¹⁰ Am ke fek mént paokop i konap arop éntér-sámpramp ou mekamp Judas Iskariot mao pris tokwae fákáreaonapok Jisasén am farákapamp yaek pap naenámp kar akwapá sérar. ¹¹ Aenko am farákapao am wawia maok, warákaránkria maok, am farákapao man sérrá, “Amwan mani ankwapmwaek sánk mwanámpon.” Aerapo maok, Judaso am aropamp yaek sánk naenámp mwae kup oupouroukimpon.

Jisaso námoku éréképá yáarak i konámp arop fákárerént Pasova fáriap kar

Matyu 26:17-25; Luk 22:7-13

¹² Yis Moráp Pan Fépér i konap Yae ankárank korop nángo, Kwaro Israel firan yaewouránko fwapi yakápiap ke ninikrá fári konap sipsip morok faopornap ke. Aenánko maok, námoku éréképá yáarak i konámp arop fákárerao Jisasén turunkrá, “Amo ninik nap te, yino te maok tukupea am Pasova fir nánap mwanámpon?” ☆ ¹³ Aerapo

maok, Jisaso námoku éréképá yáarak i konámp arop anánkaopweran tirá kérépria arakrá sér, “Yumo akwapea Jerusalem mek nepo, arop ankárank sospen mek ént yinkipea koropea * mwaeaok yumwan kikip nángo te, yumo man éntér papea akwap kipo. ¹⁴ Aenepo maok, akwapea nap mek yoump nángo, yumo nap naropwarén turunkrá arakrá sér kip: ‘Tisa sérrá, “Onoku éréképá yáarak i konámp fákárerént Pasova fánanamp nap aokore te maen?”rá séri námpo.’ ¹⁵ Aerá sénepo maok, yumwan nap aokore tokwae narekamp yénkép nángo maok, am mek te tankáp i konap ankank wae nánapi tank námpon. Yumo am mek fir nánap kipo.” ¹⁶ Aeránko maok, am arop yaworao akwapea am taun mek Jisaso sérimpaok nkea maok, am mek fir nánap.

¹⁷ Kumuran Jisas námoku éréképá yáarak i konámp arop éréképea mént korop. ¹⁸ Aeaka am fárákap fépérrá tankáprá maok, Jisaso sérrá, “Ono te yumwan waeman kare kar sénampon: Yumo ou mekamp arop ankárankamp onan yopor aropamp yaek pap naerámpon.” ☆ ¹⁹ Aeránko maok, am námoku éréképá yáarak i konámp arop fárákap támao yonkwae touweria maok, man ankákárankrá turunkup, ‘Ae te amo onan sérri kwapon’rá sér. ²⁰ Aerapo maok, Jisaso am fárákanap sérrá, “Am arop te yumo éntér-sámpramp ou mekamp ankárankamp pan sámpea onont dis mekamp

* **14:13:** Arop ankárank sospen mek ént yinkipea korop námp te, sospen mek ént yinkipá me korok papá samp te koumteouramp térean maok, youén Jisas sérinámp kar arop yaworao wuri nke nenepan ninámpon. ☆ **14:18:** Sng 41:9

sup mek anámpea fánámp támaono. ²¹ Kare, Aropamp Táráp te Kwaromp Buk fek sénámp niamp ankár takrá sumpwi naenámp. Aeno am arop Aropamp Tárápan yopor aropamp yaek papnámp aropao maok koupouteane! Man éntupwaro fárákap te wampwe mpupo!”

Jisao Komunion sámpea mwanap yénképámp kar

Matyu 26:26-30; Luk 22:14-20; 1 Korin 11:23-25

²² Am fárákapao fir fépérrá tankápapo maok, Jisaso pan ankárank sámpea Kwarén ‘Aesio’rá séria maok, fékéria am fárákapan nénkria sérrá, “Máte onomp pourouno. Má sámpea fárenke.” ²³ Aeaka warko wain éntáp kap sámpria Kwarén ‘Aesio’rá séria maok, am fárákapan nénkria maok, ²⁴ am fárákapan sérrá, “Máte onomp yiri yumont kontrak wourékam yoro nampon. Ono kápae kare koumteouráp aropan yaewourria kwarákár nanampon. ☆ ²⁵ Ono yumwan waeman kare kar sér rae: Ono te warko wain fár morá akwapea, Kwaro náráp firáp taokeyaknámp mek wourékam wain ént fánanampon.”

²⁶ Takia pwarará, am fárákapao tár kar ankárank sámpea pwarará maok, taun pwarará Oliv faonkwek pok.

Jisaso Pitan ‘Námwan pwar nanap’rá sérímp kar

Matyu 26:31-35; Luk 22:31-34; Jon 6:36-38

²⁷ Jisaso am fárákapan sérrá, “Yumo ponankor te onan mérnáp pwararea pirikímp mwarea naponno. Kwaromp Buk fek am táman sérrá, ‘Ono sipsip taokeyak konámp arop porokwap

☆ **14:24:** Kis 24:8; 1 Ko 10:6; Jo 6:54-56

pap nanko, maomp sipsip pirikimp mwanapon.’
 ☆ 28 Aeno ono te warko fárámpea yiki yakria, ononkir yumwan mekia Galili mek akwap nanampon.” ☆ 29 Pita sérrá, “Arop ankwap fárákap amwan pwarará pirikimp napo kor, wampweno. Ono mwar amwan pwar nanamp mono.” 30 Tá Jisaso man sérrá, “Ono amwan kare sér rae: Oukoumwan kumuruk kakaruk oukoumwan anánk por aráp mo nánko, amo yinink por ‘Ono te man mér mono’rá sénanapon.” ☆ 31 Aerámpan maok, Pita ankár kar kárákáre fek sérrá, “Wampweno! Ono ankár amont sumpwi naeria te, ono amwan ‘Mér mo namp’rá sér mo karen!” Tá mént paokop i konap arop ponankor takrá sérar.

Jisaso Getsemani yopwar mek Kwarén kar toropwapimp kar

Matyu 26:36-46; Luk 22:39-46

32 Aea maok, am fárákapao tukupea oliv pékri Getsemani mekria maok, Jisaso námoku éréképea yárákinámp arop fárákan sérrá, “Yumo mapek yakápenke. Ono akwapea Kwarén kar toropwap nae.” 33 Aeritea maok, Pita, Jems, Jon man éréképea am yininkaopwe támao mént tukup. Aeapo maok, Jisaso náráp pourouk korop naenámp touwe tokwae wakmwaek sámp naenámpan yonkwae sakápria yonkwae touwea wae. 34 Aeria maok, mao am fárákan sérrá, “Ono yonkwae touwea waeria, wae sumpwi nanamp pourouiane. Yumo mapek yakáprá

☆ 14:27: Jo 16:32; Sek 13:7 ☆ 14:28: Mk 16:7 ☆ 14:30: Mk 14:66-72

yérékenke.” ☆ 35 Aeria mao yoump tae morokria mao éntér mwaeknámp apárok piká párákapea Kwarén kar toropwapria sérrá, “Amo onan korop naenámp ankank kwatae kwe-pwar nanap mwae kup yak nánko te, fwap kwe-pwar nanapon.”

☆ 36 Aeritea maok, mao sérrá, “Ayao! Amo te ponankor ankank fwap tére nanapono. Aeno ono nik namp te, ono sámp nanamp touwe sámp-siraeria nampán maok, wampweno. Amo ankár amokuráp ninikaokampo.” ☆

37 Takia maok, warko akwapea am yininkaopwean nke nánko, pampi yakáp. Aenapo, mao Pitan arakrá turunk, “Saimon, amo te amp rape? Amo ankáránkamp ke fek saráp yérékrá yak nanap pourou mo nie? 38 Yumo ankár yérékria Kwarén kar toropwaprá yakápenke. Yumo am ankank korop nánko, pirikimp mwanape. Ninik te wae am tére naeria warákár námpán maok, pourourao kárákáre mono.”

39 Warko akwapea manénkiri námpnámptaknámp Kwarén kar toropwap. 40 Aea maok, warko arákarrá koropea námoku éréképá yarak i konámp arop fárákapan nke nánko maok, pampi yakáp. Am te apae riteanápe, am fárákapamp yi te ouwipi kápae. Aeapara, mao am fárákapan kékéménk námp fek te, am kar pwarokwaprá sér mwanap te mér mo napara, sér moiapon.

41 Jisas warko yininkan akwapeaka koropea am fárákapan sérrá, “Yumo te oukoumwan pampria anepér rape? Wae támaono. Fápárampea nkenke! Oukoumwan te Aropamp Tárápan

kwatae ninikráp aropamp yaek sánk mwanap ke wae koropáne. ⁴² Yumo fárámp napo tukup mwaro. Nkenke! Onan outirinámp arop wae koropáne.”

Judas wae Jisasén yopor aropamp yaek papnámp kar

Matyu 26:47-56; Luk 22:47-53; Jon 18:3-11

⁴³ Jisas kar sérrá yak náńko maok, táte am éréképá yáarak i konámp arop éntér-sámpramp arop ou mekamp ankwap ankárankamp Judaso korop. Aenáńko, pris tokwae fákáre, tá lo yénkrá farákáp konap arop, tá Juda taokeyakápnep arop fárákapao tirá kérépnep arop kápae kare, bainatráp yaopwae tia Judasén éntér kákrá korop. ⁴⁴ Manénkir am outirinámp arop am arop fárákapan arakrá sér: “Nánkár ono akwapea nouroupria aop mukur namp te, am arop te Jisas támaonon. Yumo man sámpea maok, fwapia taokeyakea sámpá tukup kip.”

⁴⁵ Aeritea maok, Judas koupour kar akwapea Jisasonámpokria te, ‘Tisa’rá séria man koup-wiyakrá aop mukur. ⁴⁶ Aenáńko maok, am fárákap wae Jisasomp pourouk yae paprá sámp.

⁴⁷ Aeapo maok, arop ankwap ankárank bainat sámprá pris taokeyak konámp aropamp tére aropan woupwi kor karámpá aop-sir. ⁴⁸ Jisaso am fárákapan sérrá, “Yumo onan sámp mwaria korop nap te, oukunria yorowar i konámp aropan sámp mwaria ni konap niamp bainat, yaopwae makia tia korop rape? ☆ ⁴⁹ Wokwaek ono yumwan lotu nap mek kar farákáp saráp yak konamp fek

☆ 14:48: Jo 18:20

onan sámp mwarap tane apaeapon? Yumo máma nap te wokwaek Kwaromp Buk fek kumwiap karao kare koropanoria napon.” ⁵⁰ Aerá séránko maok, Jisasént paokop i konap arop fákáre man pwarará pirikimpea tukup. ☆

Arop tár-ménki ankárank farákapá akwapámp kar

⁵¹ Arop tár-ménki ankárank Jisasomp wakmwaek koropámp, mao te waempyam wupwi kor mwar woukwapeanámpao, am fárákapao man sámpria maok, waempyam fek saráp sámp napo maok, ⁵² mao waempyam wor-sirarrá pourou mwar farákapá akwap.

Jisasén sámpea kaunsilo nke námp fek kotiap kar

Matyu 26:57-68; Luk 22:54-55,63-71; Jon 18:12-14,19-24

⁵³ Am fárákapao Jisasén sámpea pris taokeyak konámp aropamp nap mek santukup. Tá pris tokwae ponankor, Juda taokeyakáp konap arop, lo yénkrá farákáp konap arop makia koupoukour yakáp. ⁵⁴ Pita te Jisasomp wakmwaek akwap námpao maok, mao panek tae morok yak. Mao pris taokeyak konámp aropamp naepik yár éntér mek lotu nap tokwae taokeyakáprá yérék i konap plisman fákárerént yaomwi fek pourou yirínkrá yak.

⁵⁵ Pris tokwae fákáre ntia kaunsil † fákáre ponankor, arop ankwap fárákan ‘Koroepa Jisaoinámp kar farákápenk’ ria wumwi. Aenapan maok, am fárákap te maoinámp kwatae ninik nkea

☆ **14:50:** Mt 26:31; Jo 16:32 † **14:55:** ‘Kaunsil’: “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fek kware 55 fek nkeae.

am fek sumpwi pap mwaria oupouroukapao maok, mao am fek sumpwi naenámp kwatae ninik nke mono. ⁵⁶ Aeapo maok, táte kápae kare arop man kwekárrá sérapan maok, am fárákapamp kar te ankárankamp pourouráp mo. ⁵⁷ Aeapo ankwap fárákap yakápia ‘Jisaso araki námpono’rá kwekária sér, ⁵⁸ “Yino wa nángo, mao sérrá, ‘Ono lotu nap tokwae aropao ti nap te, ono párampeaka yinink kumur fek ono ankwap pourouráp nap ti nanamp pan maok, arop yae kor fek ti mono’rá sérimpon.”

✧ ⁵⁹ Tá am kar sérar napao kor ankár épépérépi akwapria ankárankamp pourouráp moimpon.

⁶⁰ Aeapo maok, pris taokeyak konámp arop kaunsil fákáreamp yik fokokeyakrá Jisasén arakrá turunk, “Amo te kar pwarokwaprá sénanap kar mo nie? Amwan mámá kar sérarap te mokopono?”

⁶¹ Aerángo maok, Jisaso kor man kar tákaprá sér mo.

Aenko maok, pris taokeyak konámp arop man warko turunkrá, “Amo te arop ponankor lotu i konap Kwaromp Táráp Kraís támao ni mo nie?” ✧

⁶² Jisaso sérrá, “Am te ono támaono. Nánkár Aropamp Táráp ponankor kárákáre tokwaeráp Kwaromp yae-párák mwaek tankea yámar mekamp kouwme yumuntuk ék nángo nke mwanapon.” ✧

⁶³ Aerángo maok, pris taokeyak konámp arop am kar wawia korokopria yopor yonkwae pwarámpria, námokuráp pouroukamp waempyam pearákapria maok, sérrá, “Nomo wae táman wa námp te, warko apaerá arop ankwap wumwi mwanámpo? ⁶⁴ Yumo wae wa napo,

✧ **14:58:** Jo 2:19-21 ✧ **14:61:** Ais 53:7; Mk 15:5 ✧ **14:62:** Dan 7:13; Mk 13:26

mao Kwarén wouroump sénámpón. Yumo nomo man te mokop mwanámprá niník rape?” Aeránko maok, am arop fárákapao ponankor sérrá, “Mao te kwatae niniki tenámpara, ankár sumpwiano.” ☆

⁶⁵ Aerapo maok, arop ankwap fárákapao man atatopria maok, táte waempyam sámprá yimetápok woukoupea fákeyakáprá man porokwapria sérrá, “Amo oukoumwan profet kar fek sérae: Oukoumwan amwan te wa porokwapriane?” Aeria maok, lotu nap taokeyakáprá yérék i konap plisman fákáre yae faeran sámprá tárapore. ☆

Pita ‘Jisasén mér mo namp’rá sénámp kar

Matyu 26:69-75; Luk 22:54-62; Jon 18:15-18,25-

27

⁶⁶ Pita te ek yár éntér mek yakánko maok, tá pris taokeyak konámp aropamp tére konámp yupu ankárank koropea ⁶⁷ nke náńko maok, Pita yaomwi fek tank. Aenáńko maok, yupurao man tokor kari yakrá arakrá sér, “Amo kor wae Nasaret mekamp Jisasént yak konapon.” ⁶⁸ Aerámpán maok, Pita monoria arakrá sér, “Mono! Ono te amo sénap kar am te mér mo kare nampon!” Makri pwarará oukur tará ek youmpra nap ménki fek náńko maok, kakaruk ankárank aráp. ⁶⁹ Aenko am tére konámp yupurao kor warko man nkea maok, wonae fik am fek yakápap arop fárákapán sérrá, “Mámá arop máte wae am fi támaonono.”

⁷⁰ Tá Pita warko sérrá, “Mono!”

Aeránko maok, wakmwaek arop ankwap fárákap wonae fik am fek yakáp napao sérrá,

“Wi! Amo te waeman am fi támaono. Waráp kar te Galili mekamp aropamp kar niamp naponono.”

⁷¹ Tá Pita kar arakrá sér, “Ono te yumwan waeman narekampráp kare kar sér rae: Ono am yumo sénap arop te mér mo nampon. Táte ono kwekár sénanko te, Kwaro onan kwatae pap naenámpo.”

⁷² Takrá séri pwar nánko maok, koupour kar kakaruk anánk por aráp. Aenánko maok, Pita warko Jisaso sérimp kar nik: “Nánkár kakaruk oukoumwan anánk por fárámp mo námp fek, amo yinink por ‘Ono te man mér mono’rá sénanaponono.” Aeria maok, Pita aropompria éma waempon. ☆

15

Jisasén Pailatonámpok warámpá tukupap kar

¹ Koumounek kar pris tokwae fákáre ntia Juda taokeyak konap arop fákáre, tá lo yénkrá farákáp konap arop fákáre, tá ponankor kaunsil fákáre makia maok, koupoukarrá am mwanap kar pap. Takia pwarará, wakmwaek Jisasén sámpea yaek sen fek yarokwapea santukupea, Rom mekamp arop érékép-tank konámp gavman Pailatonámpok santukup. ² Aeapo maok, Pailato man turunkrá, “Amo Juda firamp king nie?” Aerá séránko maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá maok, “Wae amoku sénap támaono.” ³ Aeránko maok, pris tokwae fákáreráo Jisas tak moimp karan kwekárrá nkwakwe make kar farákáp. ⁴ Aeapo maok, Pailato man warko turunkria maok, “Amo wa napo, amwan kápae kare kar sénap máte, nopok kor ankwap kar sér mo nie?” ⁵ Aeránko maok,

Jisaso kor ankwap kar pwarokwaprá sér mo náńko maok, Pailat ninik tokwae. ☆

Pailato ‘Takenk’rá sénńńko Jisasén yaopwae porokopramp fek pukupap kar

Matyu 27:15-26; Luk 23:13-25; Jon 18:39–19:16

⁶ Yopwar méntép Pasova fári konap yae fek Pailato fákapá yakńńmp arop ankárńńk aokorop pwar konńńmp. Am te kóumteouráp aropao arop ankárńńk fákapá yak náńmp maomp e sénńpo, Pailato am arop aokorop-pwar konńńmpon. ⁷ Am ke fek te arop ankwap gavmanén yorowaria arop sumpwi yénképia napo, gavman am fńrákap fńpńkamńńkia kńk tenapo, yakńp napon. Am ou mek arop ankárńńk maomp e te Barabas. ⁸ Aeria maok, am kóumteouráp aropao kor Pailatén ‘Wokwaek i konńńmpńńmp takńńmp, arop kalabus mekńmp ankárńńk sńńmp-kérépae’ńń sér. ⁹ Aerapo maok, Pailato nopok am fńrákńpńń arakńń turunk, “Yumo te onńo yumo Judamp king, man sńńmp-kérépenkńń nape?” Am takńń turunk náńmp te apae riteńńńpe, Pailato wae mér, ¹⁰ pris tokwae fńkńńrerao Jisasén pńńńk kokwarokńń warńńmpńń korop tenapńńń. ☆ ¹¹ Aenńńmpńń maok, pris tokwae fńkńńre kóumteouráp aropńń, takńń sérenkńń fopwaoka wae napo maok, am fńrákńpńń Pailatén ‘Amo Jisasén te sńńmp-kérép kwapńń. Barabasén sńńmp-kérépae’ńń ria wae. ¹² Aerapo maok, Pailato warko turunkńń, “Yirńń ninik te mńńmń arop yumo ‘Judamp king’ ri konap man te mokopńńria nape?”

☆ 15:5: Mk 14:61; Ais 53:7 ☆ 15:10: Jo 11:47-48; 12:19

¹³ Aeránko maok, táte am fárákapao warko sérrá, “Yaopwae porokopramp fek pukupenke!”

¹⁴ Aerapo maok, Pailato am fárákapan sérrá, “Apaie riteanono? Mao te apae kwatae niniki námpon?” Aerá turunkámpan maok, am fárákap ankár kárákárea waeria sérrá, “Yaopwae porokopramp fek pukupenke!” ☆

¹⁵ Aerapo, Pailato am koumteouráp aropao warákáranáponoria Barabasén am arop fákáreaonapok sámp-kérép. Aeria mao sénánko, soldia Jisasén wip ain fekamp nil tokoropeyak námp fek am fek porokwapá pwarará maok, yaopwae porokopramp fek pukupenkria soldiamp yaek sánk.

Soldia fákárerao Jisasén amomoria wouroumprá sénap kar

Matyu 27:27-31; Jon 19:1-3

¹⁶ Aenko am soldia fákárerao Jisasén warámp santukupea Rom mekamp kiap tokwaeramp nap népikria maok, soldia ponankor ‘Koropenk’ ria wumwi. ¹⁷ Am fárákapao maomp waempyam worokwapea papria maok, kingo yirimp konámp niamp waempyam noumouri fek Jisasomp pourouk yirimp. Tá wiráp paok wi moukoupea kingo yirimp konámp kumpan wounáprá maomp me korok yirimpá pwar. ¹⁸ Am soldia fákárerao wouroumpria sérrá, “Yo...! Juda firamp king e!” ¹⁹ Aeria maok, am fákárerao man yaopwae fek me korok fuk. Tá am fárákapao man atopria táman e tokwae sánk námpria wouroumprá maomp wonae fik kwaráp torokomp. ☆ ☆ ²⁰ Am fákárerao man

wouroumpea pwarará, maomp pouroukamp waempyam noumouri worokwapea paprá, tá námokuráp waempyam am yirimpea maok, man yaopwae porokopramp fek pukup mwaria taun younkwek santukup.

Jisasén yaopwae porokopramp fek pukupap kar Matyu 27:32-44; Luk 23:26-43; Jon 19:17-24

²¹ Aleksander ntiaka Rufusomp naropwar Saimon Sairini meknámp koropeaka, taun mek akwap naerianángo maok, táte am fákáreráo man, Jisasomp yaopwae porokopramp sámpaeria kárákáre.

²² Am fárákapao Jisasén santukupea faonkwek Golgota mek. Am faonkwe e fi te ‘Arop Me Kor Yaknámp Apár’rá sér i konapon. ²³ Arop ankwapao Jisasén wain ntiaka touwe námpare yak naenámp marasin mént ouroukoupea sánk mwaria napo maok, Jisaso fár mo. ²⁴ Am soldia fákáreráo Jisasén yaopwae porokopramp fek pukupia pwa-tea maok, yakáprá satu pilairiaka, wa mokop kárákáreaka am waempyam ankank tianrá nke mwaria. ☆

²⁵ Man yaopwae porokopramp fek koumounek sarakok ke námp fek pukupapono. ²⁶ Aetea maok, narek me kor yarápae fek arop am fek kotia pukupnap kar kumwiria maok, arakrá sér: Juda Firamp Kingono. ²⁷ Aetea arop yorowaria ankank pouroukoupnep arop anánkaopwe wonae fik am fek ankwapan yae-párák mwaek, ankwapan yae-mánkwan mwaekia pukupapono. ²⁸ Aeapara Kwaromp Buk fekamp kar ankáránkamp yak

námp máte oukoumwan te kare karono. Am kar te arakrá sénámpon: ‘Aropao man kwatae ninikinámp aropént koumpá pwar napon.’ ☆

²⁹ Aetea maok, koumteouráp arop fákáreráo mwaeaoók tukup koroprá man wouroump-sérria maok, “Amo, lotu nap tokwae soumpouriaka yinink yae fek warko ti nanamp ri konap aropao nap. ³⁰ Oukoumwan te amoku támao yaewouria yaopwae porokopramp pwarará ékae!” ☆ ³¹ Tá pris tokwae fákáre, lo yénkrá farákáp konap arop fákáreráo kor man wouroump. Námoku támao sérarrá arakrá sér, “Mao te wokwaek fikamp aropan yaewouri námpao maok, námoku te yaewour naenámp pourou mono. ³² Mao te Kraís, Israel firamp kingao námp kwamp te, yaopwae porokopramp am pwarará ék náńko, nomo man nkeaka man te Kraís karenorá mér mwaro.” Tá arop yawor Jisasént yaopwae porokopramp fek pukup napao kor man wouroumpepono.

Jisas wae sumpwimp kar

Matyu 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30

³³ Yámar kukkwaraokáńko, kumur niamp kirikip tokwae kar apár ponankor oupouroupeyakra ak-wapea 3 kilók. ³⁴ Aenko am ke fek táman Jisas tékén arakrá wumwi, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” Makrá sérimp te arak: “Onomp Kwar e, onomp Kwar e, amo onan apaerá pwararape?” ☆ ³⁵ Aeráńko arop ankwap fárákap wonae fik am fek yakáp nap wawia maok, sérrá, “Wawenke! Mao te Elaijan wumwi námpon.” ³⁶ Aerapo

☆ 15:28: Ais 53:12 ☆ 15:30: Sng 22:7; Jo 2:19 ☆ 15:34: Sng 22:1

maok, arop ankwap ankárankamp fárakoprá ak-wapea yao yir niamp fek top i konámp wain ént mek anámpeaka Jisaso fáranoria yaopwae fek norokarea sánk. Aeria maok, am aropao sérrá, “Nomo yépékrá yakáp mwaro. Elaija te koropea aokoropea sámpék ni mokopon nke mwaro.” ☆
³⁷ Aeapo maok, Jisaso tékén fépéna waeria maok, wae worokor.

³⁸ Aenánko maok, Jisas worokorámp ke fek te, waempyam tokwae lotu nap tokwae mekamp aokore kuk mek ménki fek nánkáráp tariap te nareknámpiaka pearákarrá ékia fu fek por-pwar nánko maok, am waempyam anánk mwaek peari yak. ☆ ³⁹ Tá soldia fi éréképá yak konámp kepteno Jisas yakámp fek wonae fik fokopeyakea Jisas worokor námp nkea arakrá sér, “Kare karono. Mámá arop máte Kwaromp Tárápono!”

⁴⁰ Kounteou ankwap fárakapao kor panek tae morok yakáprá maok, yérépékrá yakáp. Ankwap ankárank maomp e te Magdala mekamp Maria, ankwap te Maria, nánae Jems ntiaka Josesomp éntupwar, tá ankwap te Salome. ⁴¹ Am kounteou te Jisas wokwaek Galili mek yakámp ke fek maomp wakmwaek tukuprá man yaewouriapono. Tá Jisas Jerusalem mek koropánko, kounteou kápae kare mént tapokwapea koropap fek, mao kuri am fek yakápiapon.

Jisasomp yákáre péri kor me mek papap kar

Matyu 27:57-61; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42

⁴²⁻⁴³ Kumuran taun Arimatea mekamp Josep korop. Mao te Kaunsil ankwap kounteouráp arop

nke nap fek e kwapweráp arop, tá mao kor Kwaro náráp firáp taokeyak naenámp keantá yépékrá yak konámp. Oumpouran te anepér i konap yae ara, oukoumwan te ankank nánapnap yaenon. Aeria maok, Josep te Pailatén nkea apáp mono, youmpea maok, man sérrá, “Ono te Jisasomp yákáre sámpá akwapá pap nae rae.” ⁴⁴ Aeránko maok, Pailato ninik tokwaeria maok, man sérrá, “Mao te wae sumpwi námp nie?” Aeria maok, keptenén koropae ritea man turunkrá, “Jisas te wae sumpwi námp nie?” ⁴⁵ Mao wae keptenomp kar wawia, Josepén sérrá, “Amo akwapea am yákáre sámpae.” ⁴⁶ Aeránko maok, Josepo akwapea waempyam wupwi mani fek sámpea maok, tá akwapea narekamp Jisasomp yákáre sámpá ékia am waempyam wupwi fek papea yarokwap. Aea sakwapea péri me wokwaek yoroiap me mek papria maok, Josepo péri kárakére tokwae fáparákarrá youmpea péri me táp fek woukoupá pwar. ⁴⁷ Aenko Makdala mekamp Maria ntia Josesomp éntupwar Maria am anánkaopwerao Jisasén pap nap wae nkea méri pwarará akwap.

16

Jisas fárámpámp kar

¹ Anepér i konap Sabat yae pwar * nánko maok, Makdala mekamp Maria ntiaka Jemsomp éntupwar Maria, tá Salome, makia am fárákapao

* **16:1:** ‘Anepér i konap yae pwar’rá sénámp te, Sarere fek yámar porokor námp fek am lotunap yae pwar nánko, am ke fek táman koumteouráp arop fwap paokopria stua mekamp ankank ti mwanapono. “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fek kware 72 fek nkeae.

welráp nánákáre konámp ankank mani fek tia Jisasomp yákáre koupour mákáreantá forokwapá pap mwanámpria nánapia pátea pamp. ² Pampia maok, koumounek kar Sande fek am ankank tiaka péri kor me fek tukup. ³ Tukupria maok, námoku am fárákap támao sérarrá tukuprá, “Wa mokop nomwan yaewouria am péri kor me táp fekamp péri kárakére tokwae kikipia far-farrá akwap naenámpou?” ⁴ Aeritea am fárákapao nkeapo maok, am péri kor me táp fekamp te yak mo. Am me táp fekamp ér-sayoumpea aop mwaek pwate. Am péri kor worare te yoporop tokwae kar. ⁵ Aenko am fárákapao péri kor me mek yinkea nkeapo maok, arop tár-ménki waempyam wupwi éri yirimpea, yae-párak mwaek tankánko maok, am fárákapao nkerá paokoprá kokorokor.

⁶ Aeapo maok, mao am fárákapán sérrá, “Yumo te kokorokori kwapon! Ono wae mérampon, yumo te Nasaret mekamp Jisasén yaopwae porokopramp fek pukup nap táman oupouroumkrá korop napon. Mao te wae fárámp tenámpou. Mao te mapek yak mono. Man papap yowae má nkenke. ⁷ Yumo tukupeaka maomp arop fákáreran séraria maok, Pitan kor sér kip, ‘Jisas te wae manénkir Galili mek mekia akwap naenámpou. Aenángo, yumo te mao wokwae yumwan sérimpnámp taknámp ampok man nke mwanapon.” ☆

⁸ Aeránko maok, am koumteouao kor péri kor me meknámp ek ouroumpá mankrá apáприя kour me woukour riaka piríkimpea tukupria maok, arop ankárankan kar sér mo.

*Makdala mekamp Maria Jisasén nkemp kar
Matyu 28:9-10; Jon 20:11-18*

⁹ Jisas yae ankárank Sande fek koumounek kar fárámpámpon. Aea maok, manénkir te, mao akwapea Makdala mekamp Marian kikipimpon. Am yupu te wokwaek kar kwatae-arop fákánekao maomp pourouk woukouri yakápánko, Jisaso yéréperá kérépámp yupunono. ✧ ¹⁰ Maria akwapea am Jisasént wokwaek paokopiap arop fákáreran sénaeria nke nánko maok, am arop fárákapao kor Jisasén yonkwae touweria maok, éménkrá yakáp. ¹¹ Yakápapo maok, am fárákan serra, “Ono nke nanko, Jisas te yiki yak námpono!” Aera séránko maok, am fárákap wa napao maok, kare karonorá ninik mo.

*Mént paokopiap arop anánkaopweao Jisasén
mwaeaok nkenep kar*

Luk 24:13-35

¹² Nánkár wakmwaek Jisasént paokopiap arop anánkaopwerao taun pwarará akwapepo maok, Jisas arop ankwap niampia akwapea am arop yaworan mwaeaok kikip. ¹³ Aenko maok, am arop yaworao kor akwapea Jisasént paokop i konap arop ankwap fárákan am kar fárákapapo maok, am fárákapao kor am arop yaworamp kar wawia karenorá mér mo.

*Jisaso mao éréképá yarakimp aropan ‘Tére kip’ ria
sérimp kar*

*Matyu 28:16-20; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23;
Aposel 1:6-8*

✧ 16:9: Lu 8:2

¹⁴ Wakmwaek Jisasént paokop i konap mom-sámprampao tankáprá fépérapo maok, Jisaso maonapok akwap. Am fárákap te koumteouráp aropao ‘Jisas te warko fárámp nángo nke námpono’rá sénapan maok, mao te karenorá ninikia mér mo. Aenapantá maok, Jisaso am fárákapan yoporimpon. ¹⁵ Aeria maok, mao am fárákapan arakrá sér, “Yumo tukupea apár-apár ponankor Kwaromp Kwapwe Kare Kar ponankor aropan farákáp kipo. ¹⁶ Aenapo, arop Kwarén mériaka, ént mek anámp námp te, Kwaro man warko warámp naerámpon. Aeno arop man mér mo námp te, kotia yaomwi mek pik naerámpon. ✧ ¹⁷ Kwar te arop man mér nángo te, maomp kárákáre am aropamp yaek puiyakrá náráp kárákáre yororo naenámpon. Tá maomp e fek kwatae-arop yéréperá kérép, tá ankwap-ankwap wourékam kar farákáp mwanapon. ¹⁸ Am fárákapao fou-tákam fwap yae fek sámp mwarea napon. Tá arop sumpwi pap konap fou fánapao kor, sumpwi mo, fwapono. Tá am fárákap touwenap aropan kor pourouk yae pap napo, am touwe fwap naeria námpon.” ✧

*Kwaro Jisasén yámar mek sámpá pokámp kar
Luk 24:50-53; Aposel 1:9-11*

¹⁹ Jisas Tokwae Karao Kwaromp kar am fárákapan farákápea pwar nángo, Kwaro yámar mek man sámpea pok. Aenánko mao Kwaromp yae-párák mwaek tank námpono. ✧ ²⁰ Aenko mént paokopiap aropao tukupea, ponankor apár

✧ **16:16:** Ap 2:38; 16:31-33 ✧ **16:18:** Lu 10:19; Ap 2:4; 8:7; 28:3-6

✧ **16:19:** Ap 2:33-34; Ef 1:20

mek Kwaromp kar farákáp. Aenapo, Tokwae Kar
am fárákapént téreteria, mao farákápnap kar kare
karonorá yénképnámp kárákáre yororoimpono. ☆

Kwaromp Kwapwe Kare Kar
The New Testament in the Karkar-Yuri Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Karkar-Yuri long
Niugini

Copyright © Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Karkar-Yuri

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-01-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

7103f8db-88c2-5fec-8ac4-0edfac04e885